

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4106 / Zemědělská specializace

Studijní obor: 4106R007 / Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

Bakalářská práce

Rurální turismus na Vysočině – příklad obcí Želiv a Kámen

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Drahomíra Kušová

Autor bakalářské práce: Lenka Hanzalová

České Budějovice, 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka HANZALOVÁ**
Osobní číslo: **Z12023**
Studijní program: **B4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu: **Rurální turismus na Vysočině - příklad obcí Želiv a Kámen**
Zadávající katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Kraj Vysočina má velký potenciál pro rozvoj rurálního turismu. Je ovšem otázka, zda venkovské obce různého typu z hlediska velikosti tento potenciál vůbec využívají a zda má vliv na jejich ekonomickou situaci.

Cíl práce:

Porovnání vybraných obcí Želiv (středně velká obec) a Kámen (malá obec) z hlediska venkovského turismu a jeho využívání na základě historické, socio-demografické a geografické deskripce a analýzy obou obcí včetně využití krajiny (land-use).

Metodika práce:

Prostudujte dostupnou odbornou literaturu, zabývající se problematikou turismu ve venkovském prostoru obecně a v regionálním kontextu, což vytvoří teoreticko- metodologický základ pro vlastní sběr dat. Provedte obsahovou analýzu příslušných dokumentů, které přispějí k deskripci zkoumané problematiky. Pokuste se o komparační empirické terénní šetření, které poskytne informace k porovnání obcí Želiv a Kámen z hlediska potenciálu pro venkovskou turistiku a v detailu odpoví na otázku, jaké typy turismu se vyskytují v katastru obcí, jakým způsobem ovlivňují jejich život a zda je tento potenciál skutečně ovlivněn velikostním typem obce.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 stran textu
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

- BINEK, J. (2009): Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno
MALÁ, V., FORETOVÁ, V. (1999): Cestovní ruch: (vybrané kapitoly). Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha
MAJEROVÁ, V. (2006): Sociologie venkova a zemědělství. Česká zemědělská univerzita, Praha
MAJEROVÁ, V. a kol. (2011): Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina, Grada, Praha
MORAVEC, I. a kol. (2006): Venkovská turistika, teoretická východiska a možnosti, Centrum pro komunitní práci, České Budějovice
STRÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika, Profi Press, Praha
ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, D. (2007): Agroturistika, EF JU, České Budějovice
ZELENKA, J., TĚŠITEL, J., PÁSKOVÁ, M., KUŠOVÁ, D. (2013): Udržitelný cestovní ruch-management cestovního ruchu v chráněných územích, Gaudeamus, Hradec Králové

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Drahomíra Kušová**
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: **13. března 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2015**

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice

prof. Ing. Milošlav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

L.S.

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 13. března 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci Rurální turismus na Vysočině – příklad obcí Želiv a Kámen vypracovala sama pouze s použitím literárních a internetových zdrojů, které jsem řádně citovala a uvedla v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 15. 4. 2015

Hanzalová Lenka

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala mojí vedoucí bakalářské práce PhDr. Drahomíře Kušové za její vstřícný a obětavý přístup, cenné rady při konzultacích, poskytnuté materiály a následnou pomoc během psaní této závěrečné práce. Dále bych ráda poděkovala všem, kteří mi byli nápomocní při terénním šetření a vyplnili anketní lístek. V neposlední řadě děkuji i mojí rodině a přátelům za psychickou podporu a toleranci.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce bylo porovnání vybraných obcí Želiv a Kámen z hlediska venkovského turismu a jeho využívání. Součástí je i popis kraje Vysočina. V literární rešerši byly objasněny pojmy *cestovní ruch a jeho dílčí formy*, *zelený cestovní ruch*, *venkovský prostor*, *venkov* a jeho potenciál. V praktické části byly na základě terénního šetření analyzovány názory občanů na venkovský cestovní ruch.

Klíčová slova

Venkovský cestovní ruch, potenciál venkovského cestovního ruchu, kraj Vysočina, obec Želiv, obec Kámen.

Abstract

The goal of the bachelor thesis was a comparison of chosen municipalities named Želiv and Kámen in terms of rural tourism and its using. Bachelor thesis includes description of Vysočina region. In literary research was explained the notion *tourism and its sub-forms*; *green tourism*; *rural scope*; *countryside* and its potential. In practical part of bachelor thesis was analyzed opinions of citizens of chosen municipalities for questions in the association with rural tourism from previous field survey.

Key words

Rural tourism, potential of rural tourism, Vysočina region, municipality Želiv, municipality Kámen.

Obsah

1. Úvod a cíl práce.....	9
2. Literární rešerše.....	11
2.1. Cestovní ruch	11
2.1.1. Cestovní ruch v Evropě během meziválečného období.....	12
2.1.2. Cestovní ruch v Evropě po 2. světové válce.....	12
2.1.3. Cestovní ruch v České republice během meziválečného období.....	12
2.1.4. Cestovní ruch v České republice po 2. světové válce.....	12
2.2. Dělení cestovního ruchu.....	13
2.2.1. Základní cestovní ruch.....	13
2.2.2. Specifický cestovní ruch.....	13
2.3. Zelený cestovní ruch	13
2.3.1. Venkovský cestovní ruch.....	14
2.4. Udržitelnost cestovního ruchu.....	20
2.4.1. Udržitelný rozvoj venkovského turismu.....	22
2.5. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu.....	22
3. Vysočina.....	24
4. Metodika.....	26
4.1. Stanovené vstupní předpoklady.....	26
5. Výsledky.....	27
5.1. Charakteristika obcí Želiv a Kámen.....	27
5.1.1. Obec Želiv.....	27
5.1.2. Tabulka číslo 1: Základní informace o obci Želiv.....	28
5.1.3. Tabulka číslo 2: Vybavenost obce Želiv.....	28
5.1.4. Tabulka číslo 3: Seznam ubytovacích zařízení v obci a v okolí obce Želiv.....	31
5.1.5. Obec Kámen.....	32
5.1.6. Tabulka číslo 4: Základní informace o obci Kámen.....	33
5.1.7. Tabulka číslo 5: Vybavenost obce Kámen.....	33
5.1.8. Tabulka číslo 6: Seznam ubytovacích zařízení v okolí obce Kámen.....	36
5.2. Výsledky anket v obci Želiv.....	37
5.2.1. Graf pro otázku číslo 1: Jste muž nebo žena?.....	37

5.2.2.	Graf pro otázku číslo 2: Jaký je váš věk?.....	37
5.2.3.	Graf pro otázku číslo 3: Jaké je vaše zaměstnání?.....	38
5.2.4.	Graf pro otázku číslo 4: Jste spokojen/a s fungováním obce?.....	39
5.2.5.	Graf pro otázku číslo 5: Myslíte si, že cestovní ruch pomohl/ pomáhá v rozvoji Vaší obce?.....	39
5.2.6.	Graf pro otázku číslo 6: Myslíte si, že má obec dostatečný potenciál pro cestovní ruch?.....	40
5.2.7.	Graf pro otázku číslo 7: Chtěl/a byste se podílet na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu?.....	40
5.2.8.	Grafy pro otázku číslo 8: jaká je podle Vás úroveň potenciálu obce pro cestovní ruch?.....	40
5.2.9.	Grafy pro otázku číslo 9: Pro který, z níže uvedených typů venkovského cestovního ruchu se obec hodí nejvíce?.....	43
5.3.	Výsledky anket z obce Kámen.....	47
5.3.1.	Graf pro otázku číslo 1: Jste muž nebo žena?.....	47
5.3.2.	Graf pro otázku číslo 2: Jaký je váš věk?.....	47
5.3.3.	Graf pro otázku číslo 3: Jaké je vaše zaměstnání?.....	48
5.3.4.	Graf pro otázku číslo 4: Jste spokojen/a s fungováním obce?.....	49
5.3.5.	Graf pro otázku číslo 5: Myslíte si, že cestovní ruch pomohl/ pomáhá v rozvoji Vaší obce?.....	49
5.3.6.	Graf pro otázku číslo 6: Myslíte si, že má obec dostatečný potenciál pro cestovní ruch?.....	50
5.3.7.	Graf pro otázku číslo 7: Chtěl/a byste se podílet na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu?.....	50
5.3.8.	Grafy pro otázku číslo 8: jaká je podle Vás úroveň potenciálu obce pro cestovní ruch?.....	51
5.3.9.	Grafy pro otázku číslo 9: Pro který, z níže uvedených typů venkovského cestovního ruchu se obec hodí nejvíce?.....	53
5.4.	Shrnutí a diskuse.....	56
6.	Závěr.....	60
7.	Použitá literatura.....	61
8.	Přílohy.....	63
8.1.	Anketní lístek.....	63
8.2.	Fotodokumentace.....	64

1 Úvod a cíl práce

Cestovní ruch je pro dnešní společnost neodmyslitelnou součástí moderního života. V rámci cestovního ruchu se rok co rok rozpohybuje obrovská masa lidí, která na krátkou dobu opouští místo trvalého bydliště za účelem odpočinku, rekreace nebo poznávání nových míst, věcí, památek, lidí a mnoho dalšího.

Součástí každého cestovního ruchu je individuální motiv účastníka, nejčastěji to je potřeba změnit stálé prostředí, které neposkytuje dostatečný prostor a příležitosti pro uspokojení daných potřeb.

Cestovní ruch je nejen výraznou složkou spotřeby lidí, ale stává se citelnějším pro ekonomiku jako takovou. Pro reálnou existenci cestovního ruchu je nejdříve nutné zařídit a splnit mnoho ekonomických činností, které jsou nutné z důvodu přemístování účastníků cestovního ruchu z místa bydliště do jiných lokalit. S tím souvisí služby v asociaci na dopravu, ubytování, stravování a využívání volného času.

V méj bakalářské práci jsem se zaměřila na rurální turismus, který je v dnešní době celosvětovým fenoménem. Venkovský turismus je typem cestovního ruchu, který se odehrává ve venkovském prostředí, které nabízí mnoho možností pobytu. Během posledních let se dostává do popředí specifická forma cestovního ruchu – takzvaná agroturistika. Smyslem agroturistiky je pobyt na farmách, statcích, zemědělských objektech a s tím i aktivní účast účastníka na všech zemědělských pracích. Ve své podstatě jde o naprosté začlenění účastníka agroturistiky mezi farmářskou rodinu.

Cílem bakalářské práce je porovnání vybraných obcí Želiv a Kámen (z hlediska venkovského turismu a jeho využívání na základě historické, socio-demografické a geografické deskripce a analýzy obou obcí včetně využití krajiny (land-use)) a popisu kraje Vysočina. Následující literární rešerše by měla vysvětlit pojem cestovní ruch a jeho dílčí formy, charakterizovat zelený cestovní ruch, venkovský prostor, definovat venkov a hlavně poukázat na jeho velký potenciál. Dále se zaměřím na rozvoj cestovního ruchu a venkovského prostoru.

V praktické části méj bakalářské práce popíši a charakterizuji mnou vybrané obce, určené k následnému rozboru z hlediska současného, budoucího a potenciálního využití v rámci venkovského cestovního ruchu. Jedná se o obce Kámen a Želiv, obce

kraje Vysočina. Kámen se řadí mezi malé obce a obec Želiv náleží do skupiny středně velkých obcí. Cílem praktické části je vytvoření uceleného pohledu na jednotlivé obce včetně jejich charakteristik, landuse a následného porovnání potenciálu venkovského cestovního ruchu zkoumaného u zvolených obcí. Jako prostředek pro můj výzkum použiji jednoduchou anketu.

2 Literární rešerše

2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je dnes celosvětově rozšířený fenomén. Dá se konstatovat, že se jedná o synonymum pro výraz cestování. Je spojen s volným časem, navštěvováním nových míst a s rekreací. Řadí se do dynamicky se rozvíjejícího světového hospodářství. Uspokojování lidských potřeb v rámci služeb rekreačních středisek a letovisek je dnes bráno za součást moderního stylu života (Francová, 2003).

Parmová, Dvořák, Frková (2013) tvrdí, že člověk je subjektem cestovního ruchu, který pouze z vlastní vůle mění místo svého bydliště pro účel návštěvy objektů cestovního ruchu, pro uspokojení ukojení vlastních tužeb po cestování.

Pro pochopení cestovního ruchu jako takového, je potřeba rozlišovat jednotlivé formy a druhy. Světová organizace cestovního ruchu (WTO) chápe cestovní ruch jako činnost lidí v rámci cestování a pobytu mimo místo jejich obvyklého pobytu do doby kratší, než jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu či jiné věci (Škodová – Parmová, 2007).

Parmová, Dvořák a Frková, (2013) tvrdí, že moderní cestovní ruch začal vznikat v devatenáctém století. Jeho vznik závisel na čtyřech podmínkách. Zde šlo o podmínky ekonomické (např.: tvorba přebytků), sociální (např.: delší dovolené, kratší pracovní doba, změna hodnotového žebříčku), technické (např.: zvyšování komfortu v oblasti ubytování, poskytování kvalitnějších služeb) a politické (např.: stabilní společenský systém, vnitřní bezpečnost).

Cestovní ruch tedy slouží k uspokojování požadovaných potřeb. Potřeby účastníků cestovního ruchu lze uspokojovat buď pomocí volných statků, čímž se rozumí sluneční záření, vzduch, klid apod. nebo statky hmotnými a nehmotnými, tedy pomocí zboží a služeb. Tato činnost hraje velkou roli v ekonomickém trhu cestovního ruchu. Trh cestovního ruchu je chápán jako souhrn směnných vztahů mezi osobami, které služby cestovního ruchu kupují a lidmi, kteří tyto služby nabízejí (Orieška, 1999).

Cestovní ruch vyžaduje pro jeho účastníky splnění nejen kulturně – historických podmínek, ale i možnost svobodného pohybu, nevázanou kupní sílu pro uspokojování daných potřeb (Hesková, 2006).

2.1.1 Cestovní ruch v Evropě během meziválečného období

Evropský cestovní ruch byl silně ovlivněn první světovou válkou. Zájem byl kladen na obnovení národních ekonomik. Téměř všechny státy udržovaly obranný postoj, kdy stále více a více delimitovaly mezinárodní vztahy cestou cel či pasové a vízové povinnosti. V Evropě se v tomto období začal rozvíjet nejen cestovní ruch letního období, ale zde se začal rozvíjet i cestovní ruch zimního období. Zde se začal klást důraz na odbornost pracovníků. Byla přijata opatření, která sloužila pro vzdělávání pracovníků a zvyšování jejich profesionality. Zahajovaly se různá školení a vzdělávací kurzy na školách. Budovaly se lázně a letoviska a díky rozvoji dopravy a automobilů, se začaly budovat střediska, která nabízela služby motoristům.

2.1.2 Cestovní ruch v Evropě po 2. světové válce

Po druhé světové válce se svět rozdělil na dvě společenské soustavy, což ovlivnilo směr rozvoje cestovního ruchu. V tomto období cestovní ruch zaznamenal rychlý růst, kdy jej lidé berou jako běžnou součást života. Začíná se rozvíjet krátkodobý cestovní ruch. Velká část cestovního ruchu se přesunula z letního období do zimního období. Devizy ze zahraničního cestovního ruchu znamenaly pro nějaké státy neodmyslitelnou součástí jejich zdrojů. Tento rychlý rozvoj zvýšil poptávku po kvalifikovaných profesionálních pracovních silách se středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním (Hesková, 2006).

2.1.3 Cestovní ruch v České Republice v meziválečném období

Jedná se o období, kdy se cestovní ruch téměř nerozvíjel. Domácí cestovní ruch stagnoval na pobytového charakteru a průměrná doba rekreace trvala pět dní, zatímco v ostatních státech to bylo osm dní. V tomto období byla výrazně citlivá sezónnost, kdy se hlavní důraz kladl na letní období.

2.1.4 Cestovní ruch v České Republice po 2. světové válce

Toto období, které se nazývá obdobím studené války, se na cestovním ruchu bezpochybně odráželo. Začal se rozvíjet vázaný cestovní ruch a to v rámci odborových organizací, léčebných a lázeňských pobytů pro pracující a pro mladistvé. Po druhé světové válce se poprvé setkáváme s masovým organizovaným cestovním ruchem. Materiálně – technická základna cestovního ruchu byla znárodněna a poválečná obnova státu nedovolila její rozvoj. Po roce 1989 se na cestovním ruchu podepsaly politické a společenské změny. Kladné změny byly zaznamenány v nárůstu volného

cestovního ruchu, díky rozvoji tržního hospodářství se osvědčila i větší diferenciaci společnosti, což vedlo k nárůstu domácího i příjezdového cestovního ruchu (Hesková, 2006).

2.2 Dělení cestovního ruchu

2.2.1 Základní cestovní ruch

Do základního cestovního ruchu se řadí:

- Rekreační cestovní ruch – tento druh cestovního ruchu je nejrozšířenější. Jedná se o pobyty s cílem obnovit duševní i fyzický stav účastníka.
- Kulturní poznávací cestovní ruch – zde je kladen důraz na navštěvování památek, hudebních akcí, expozic apod. V praxi se tento druh často spojuje s rekreačním cestovním ruchem.
- Sportovní a turistický ruch – zaměřuje se na poskytování fyzicky náročnějších služeb, například cyklistika, organizované výšlapy, fitness služby apod.
- Lázeňský a léčebný cestovní ruch – hlavním faktorem je zde péče o tělo a zdraví účastníka (Francová, 2003).

2.2.2 Specifický cestovní ruch

Specifický cestovní ruch je zastoupen velkou škálou druhů cestovního ruchu. Vycházejí z nejnovějších trendů a preferencí účastníků cestovního ruchu.

Zde je řeč o:

- Cestovním ruchem pro mládež,
- cestovním ruchem pro důchodce,
- kongresovém cestovním ruchem,
- venkovském cestovním ruchem,
- náboženském cestovním ruchem,
- dobrodružném cestovním ruchem,
- dámském cestovním ruchem (Francová, 2003).

2.3 Zelený cestovní ruch

Cestovní ruch hraje významnou roli v hospodářském rozvoji České Republiky. Jeho podíl na hrubý domácí produkt každoročně intenzivně narůstá. V dnešní době se neustále vyvíjí nové formy cestovního ruchu, které spojují citlivé zacházení s přírodou,

cílovými místy a ochranou životního prostředí vůči kulturnímu využívání daných lokalit lidmi. Takový cestovní ruch nazýváme zelený cestovní ruch. Podmínky zeleného cestovního ruchu spočívají v tom, že se musí dodržet jeho průběh v rámci volné krajiny nebo mírně osídlených lokalitách. Je charakterizován touhou návštěvníků splynout s přírodou i lidským prostředím. Hlavní zastoupení je v rámci ekoturistiky a venkovského cestovního ruchu (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

2.3.1 Venkovský cestovní ruch

Venkovská turistika je v České Republice již známým jevem. Trávení volného času na venkově u zemědělských rodin nejčastěji formou letní dovolené, byly neodmyslitelnou součástí předválečného cestovního ruchu. Až po druhé světové válce, kdy byly vztahy mezi venkovem a městy přetřhány, venkovská turistika na dlouhou dobu zanikla. V téhle době se zvyšuje obliba chataření a chalupaření, které nemá přímé spojení se zemědělským prostředím. Po roce 1989 venkov postihly velké změny. Dochází k restrukturalizaci zemědělství a transformaci zemědělských podniků. Velká vlna snižování zaměstnanosti v zemědělství nutila občany postižených regionů k hledání nových nástrojů k oživení ekonomiky a zachování vesnického osídlení. Proto byla velká pozornost věnována rozvoji venkovské turistiky a agroturistiky (Parmová, Dvořák, Frková, 2013). Venkovský cestovní ruch je často spojován s pojmem ruralita, který společnost chápe jako označení pro venkovský prostor s jeho charakteristickými rysy (Janotka, 1999).

Pojem venkovský prostor se vysvětluje jako oblast, která disponuje nízkou hustotou osídlení a otevřeným prostorem s malými sídly a méně než deseti tisíci obyvateli. Využívání půdy právě v těchto oblastech je určeno pro zemědělství, lesnictví a ochranu přírody. Zde je silný vliv tradicionalismu, který je občany předáván z generace na generaci (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Majerová, Sýkora a Kostecký (2011) dodávají, že venkov v českých podmínkách představuje soubor venkovských obcí s hranicí osídlení do dvou tisíc obyvatel. Venkovský prostor je lokalitou pro krátkodobou rekreaci obyvatel žijících ve městech. Venkov je tedy charakterizován malou hustotou zalidnění a jako prostor, který plní důležitou funkci pro zemědělství, bydlení a rekreaci. Venkovský prostor se může vysvětlovat jako soubor katastrů venkovských obcí či souhrn jednotlivých ploch landuse. V České Republice se dají najít tři typy venkovských lokalit, které jsou

diferenciovány pomocí polohy vůči urbanizovaným oblastem. Prvním typem jsou oblasti v zázemí velkých měst, zde se jedná o příměstský venkov. Druhým typem jsou průměrně rozvinuté oblasti ve větší vzdálenosti od velkých měst neboli mezilehlý venkov a posledním typem jsou periferní oblasti, izolované od hlavních dopravních sítí a měst, známé jako odlehlý venkov (Majerová, Kostelecký a Sýkora, 2011).

Binek (2007) dodává, že venkovský prostor můžeme brát ze dvou hledisek. První hledisko je spíše technického charakteru, kdy je soustředění cíleno na několik charakteristik a je častým nástrojem regionální politiky. Druhé hledisko sleduje území z co možná nejkompexnějšího pohledu a cílí se na zkoumání kvantitativních i kvalitativních rysů sídelních, hospodářských, sociálních a krajinných. Jasně zařazení území do venkovského prostoru komplikuje obtížnost stanovení hraničních limitů a stále větší prolínání městských a venkovských charakteristik a vznik přechodných oblastí.

V roce 1962 byla schválena rajonizace cestovního ruchu a rekreace, přičemž byly provedeny průzkumy lokalit celého území České Republiky. Hodnotily se přírodní podmínky, vlastnosti území využitelná pro cestovní ruch, vybavenost zařízení využívaná cestovním ruchem, dopravní infrastruktura a negativní vlivy, které snižují atraktivitu lokality pro cestovní ruch. Poté se, na základě výsledků, území rozdělilo na dvě skupiny. První skupina znamenala lokalitu vhodnou pro využití cestovním ruchem s převahou přírodních a dalších podmínek vhodných pro rekreaci a činnosti s tím spojených. Naopak druhá skupina vyjadřovala lokality, které jsou pro cestovní ruch nevhodné. Vhodné oblasti tvořily přibližně 78,2 % tehdejší Československé Republiky (Mezera, 1979).

Venkovský cestovní ruch se od turistik ve městech, letoviscích či centrech velice liší. Oproti nim může venkovský turismus nabídnout například:

- Hodně volného otevřeného prostoru,
- slabě osídlené lokality,
- přírodní okolí,
- malé podniky,
- malou dopravní aktivitu,
- možnost zapojení se do zemědělství a lesnictví,
- nepřeplněná místa ostatními turisty,

- perfektní a profesionální zacházení,
- domácí atmosféru,
- historický nádech, který upevní vlastenecké kořeny.

Je zřetelně jasné, že venkovský turismus má svá specifika, ale i přes to ho nelze s přesností určit jen podle druhu dovolené. Musí se brát v potaz i intenzita využívání nabízených služeb, svou roli hraje i lokalita, management daného zprostředkovatele a mnoho dalších faktorů (Janotka, 1999).

Pro rurální turistiku jsou vlastní dovolené, které městská turistika nabídnout nemůže, jedná se například o:

- pěší turistiku,
- horolezectví,
- dovolená s adrenalinem,
- kanoeing,
- lyžování,
- běžkování,
- lyžování v místech, kde je málo návštěvníků,
- pozorování ptactva,
- fotografování přírody,
- myslivost,
- cyklistika,
- jízda na koni,
- zaměření se na tradice a obyčeje,
- odstranění stresu, které vyžaduje klidné venkovské prostředí,
- rybaření a rybolovy na řekách (Stříbrná, 2005).

Venkovský turismus nabízí turistické produkty veřejnosti. Turistickým produktem jsou prázdniny na venkově, zelené prázdniny a zelené stezky.

Prázdniny na venkově – řadí se mezi oficiální turistické produkty České Republiky, které jsou podporované Českou centrálou cestovního ruchu. Cílem projektu „prázdniny na venkově“ je podpora vzniku a využívání venkovských ubytovacích objektů (chat, chalup, malých kempů apod.). Jsou jakýmsi motivačním programem pro podnikatele působící ve venkovském turismu a agroturistice. Projekt má vlastní logo

(viz. obr.1). Speciální vlastností prázdnin na venkově je prvotní pomoc začínajícím podnikatelům poskytnutím know-how, také pomáhá vytvářet nová pracovní místa a usiluje o ekonomický rozvoj v obcích bez nároků na vysoké investice (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Obr. 1 Logo projektu Prázdniny na venkově

Zdroj: [3]

Zelené prázdniny – produkt cestovního ruchu, který dodržuje „eko“ kvalitu. Cílovou skupinou jsou podnikatelé a destinace. V dnešní době se formují pravidla pro „eko“ certifikaci služeb cestovního ruchu. Pro tento projekt je zajištěn poradenský servis, podávání informací a jsou nabízeny služby hostům a podnikatelům také.

Zelené stezky – neboli také greenways jsou označeny za asistenční a grantový program Nadace partnerství. Díky nadaci, která poskytuje pomoc a podporu projektům, které přispívají k udržitelnému rozvoji míst podél stezek a biokoridorů. Cílem zelených stezek je vytvořit síť projektů a organizací, které jsou s to vyměňovat si mezi sebou zkušenosti a spolupracovat spolu nejen doma v České Republice, ale i v zahraničí. Existují tyto zelené stezky:

- Greenways Praha – Vídeň,
- Krakov – Morava – Wien Greenways,
- Moravské vinařské stezky.

Greenways jsou zaměřené na bezpečí cyklistů a chodců, ochranu přírody a kulturního bohatství, rozvoj šetrného cestovního ruchu a zdravý životní styl (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Agroturistika

Agroturistika je specifická forma rurálního cestovního ruchu. Jedná se o využívání venkovské krajiny s bezprostředním vztahem k zemědělství, přičemž účastník agroturistiky pomáhá s potřebnými zemědělskými pracemi. Je to tedy propojení ubytovacích, stravovacích služeb s činností na farmě či zemědělských střediscích. Jde

tu tedy o získávání zkušeností a zážitků, které zároveň slouží jako zdroj rekreace, odpočinku a zbavení se stresu. Agroturistika profituje hlavně z přírodního, kulturního a místního prostředí. Účastník je v podstatě začleněn do chodu života na vesnici. Nejčastěji jsou vyhledávány rodinné farmy. Mezi poskytované služby v rámci agroturistiky patří:

Stravování – zde je kladen důraz na konzumaci potravin, které jsou spjaté se zemědělstvím a vesnicí. Jedná se o brambory vařené ve slupce, kulajdu, kyslo, apod.

Zemědělská činnost – pomoc účastníků agroturistiky při žních, pasení hospodářských zvířat, apod. Ovšem s každou prací musí sám účastník souhlasit, provozovatel musí akceptovat postoj turisty.

Projížďky na koních – jedna z nejatraktivnějších služeb. Kočár tažený koňmi dodá službě jedinečnost.

Rybaření a hony – záleží na možnostech farmy. Lze využít zprostředkovatele, který má potřebné prostředky.

Vycházky do lesů a houbaření – provozovatel seznámí účastníka se škálou hub, které v dané lokalitě rostou, popřípadě jej lesem provede (Stříbrná, 2005).

Pro zemědělské subjekty je agroturistika pouze doplňková činnost, ale i přes to pro ně má velký význam. Jedním z nich je finanční přínos, přinášející existenční jistotu, druhým je vytvoření přeživších podmínek pro farmy a zemědělské objekty, které jsou méně výnosné nebo jinak znevýhodněné, například špatnou lokalitou dané farmy. Ovšem existují i negativní aspekty spojené s agroturistikou. Mezi ně patří otázka umístění pracovních sil (hlavní sezóna agroturistiky je prakticky v totožné době jako je čas žní, senosečí apod. Dalším negativem je konkurence z pohledu umístění kapitálu (zde se řeší otázka, kam investovat volné finanční statky, když je vyžaduje jak oblast agroturistiky, tak zemědělské objekty a zemědělská výroba). Dopady jsou citelné i v jiných sférách. Například velmi často se v oblasti agroturistiky fyziky přetěžují ženy (musejí zastávat těžkou práci na farmě a zároveň se starat o chod agroturistických objektů), také je možný dopad na životní prostředí (např.: časté využívání polních cest je může porušit; zvýšená produkce odpadků apod.), méně častým dopadem, ale i tak aktuálním je možnost úbytku půdy v relaci na budování ubytovacích a jiných zařízení pro cestovní ruch (Škodová – Parmová, 2007).

Ekoturismus

Jedná se o turistiku, která spočívá na principech zachování a udržení kulturního dědictví. Ekoturistika je vlastně nástroj, který bojuje proti masovým vlnám turistů v určitých lokalitách. Tuto formu rurální turistiky volí ti účastníci, kteří dávají přednost květinám a zvířatům nebo historickým pokladům daných území (Stříbrná, 2005).

Francová (2003) doplňuje, že ekoturismus je úzce spjat s ekologií, jedná se o turistiku, kdy účastník přírodu musí nejen chránit, ale i část výtěžků do ní investovat, protože se zde nejedná pouze o pobyt v ekologicky nenarušené krajině (chráněná území, národní parky).

Farmy využívané k ekoturistice nevyužívají při pěstování rostlin a chovu zvířat žádné umělé chemikálie, hnojiva, barviva nebo konzervační látky. Chov zvířat je pouze přirozeným způsobem a krmení nesmí obsahovat masokostní moučku a složky tomu podobné. Produkty z ekologického zemědělství jsou přísně kontrolovány. (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Ekoagroturistika

Je to téměř totožná forma rurálního cestovního ruchu, pouze je zde podmínka trávit volný čas a dovolenou na farmě se statutem ekologická farma. Jedná se o farmy, které produkují jediné ekologické výrobky v kvalitě bio. Musí se dbát na šetrnost vůči přírodě a životnímu prostředí. Dalším rysem ekoagroturistiky je větší sepětí s farmářskou rodinou, větší zapojení do prací a následná konzumace bio výrobků, na kterých se účastník sám podílel (Stříbrná, 2005).

Stezky dědictví

Jsou produktem venkovské turistiky. Je to perfektně propojená síť kulturního bohatství, přírody, poskytovaných služeb a zařízení v dané oblasti. Stezky dědictví jsou využívány převážně skupinami návštěvníků a s tím i služby ubytovací a stravovací. Nejvíce jsou navštěvovány v rámci cyklodovolené nebo pěší turistiky. Nacházejí se již na Vysočině, v severních Čechách, na Šumavě a na severní Moravě, přičemž jsou jakýmsi protipólem masové turistiky (Škodová – Parmová, 2007).

Vesnická turistika

Hlavní rysy vesnické turistiky jsou aktivity spojené s přírodou, krajinou a venkovským prostředím. Náplní aktivit je individuální využívání konkrétního venkovského

prostředí navštíveného místa. Decentralizace ubytovacích zařízení umožňuje rozdělit četnost turistů a tím minimalizovat negativní dopady, které jsou spojovány s organizovanou turistikou.

Služby jsou poskytovány různými poskytovateli ubytovacích a stravovacích služeb, jakožto i podnikateli v oblasti sportovních, kulturních, společenských a dalších zařízeních (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Chataření a chalupaření

Důležitou součástí venkovského turismu tvoří pobyty v rámci chat a chalup umístěných na venkově nebo přímo v lese či na samotách. Zde je nejcitelnější vztah mezi vesnicemi a městy, protože dnes se znovu obnovuje touha městských lidí po přírodním prostředí a klidu, které nabízí. Rozvoji tohoto typu rurálního turismu napomáhá omezená možnost lidí vycestovat do zahraničí pro nedostatek finančních prostředků a jazykové bariéry (Stříbrná, 1996).

Cykloturistika

Podle Škodové – Parmové (2007) se v současné době jedná o velice silnou skupinu, která nepotřebuje nijak složité technické zázemí. Jedná se o aktivní cestování se zaměřením na poznávání nových míst a jejich kulturních a přírodních zajímavostí na horském či trekingovém kole. Janotka (1999) doplňuje, že cykloturistika se stává čím dál více atraktivnější a to vede k budování nových cyklostezek a cyklotras. Účastníci cykloturistiky často, v rámci cestovního ruchu, využívají i jiné druhy dopravy, například: vlaky.

V některých oblastech jsou kola významným dopravním prostředkem nebo nástrojem pro dosahování turistických cílů. Pro cykloturisty cykloturistika přináší možnost poznávání nových míst, udržování dobré fyzické kondice a odpočinek (Francová, 2003).

Cyklotrasy jsou označením pro komunikace pro cykloturistiku, která využívá místních účelových komunikací včetně polních a lesních cest, silnic II. a III. třídy s malým provozem. Každá cyklotrasa má svoje označení (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

2.4 Udržitelnost cestovního ruchu

Cestovní ruch stále kvantitativně roste a do budoucna se dá předpokládat jeho neustálý nárůst v asociaci na ekonomické a politické příčiny i na změny v životním stylu

občanů. Dnes se cestovní ruch spěšně mění, stejně tak i jeho kvalita a ne všechny změny se dají nazývat v rámci udržitelnosti cestovního ruchu pozitivní či negativní. Již v minulosti byly určeny a ověřeny základní přístupy k udržitelnosti cestovního ruchu, které jsou postavené na plánovitosti rozvoje cestovního ruchu s tím, že se vychází z respektování a rozvíjení potenciálu dané lokality a zapojení místní komunity.

Cestovní ruch kvůli rozvoji a využívání infrastruktury a velkému množství návštěvníků mění krajinu, přírodu i kulturní prostředí v různé intenzitě, časovém průběhu a z různých příčin (Zelenka a kol, 2013).

Pojem trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu ztělesňuje vzájemné propojení mezi daným místem a rozvojem území s cílem zajistit plnohodnotnější život pro každého. Zároveň je zde citelný tlak na dnešní generaci, aby zanechala životní prostředí ve stejném nebo lepším stavu, než je nyní. O trvale udržitelném rozvoji se hovoří již od 80. let 20. století, pouze využíval termín „zelená turistika.“ Podle WTO udržitelný rozvoj cestovního ruchu plní potřeby turistů a navštěvovaných regionů. Přičemž je důležité vést všechny zdroje tak, aby se splnily ekonomické, sociální a estetické potřeby pro zachování kulturní integrity (Vaško, 2002).

Palatková (2001) tvrdí, že udržitelný turismus představuje filosofii a postoj k rozvoji turismu. Udržitelnost turismu je založena na ideje, že přírodní, kulturní a další zdroje jsou omezené a s tím vzniká nutnost využívat je s rozmyslem tak, aby bylo umožněno zachování biologické diverzity, aby se minimalizovaly ekonomické, kulturní a sociální vlivy a zároveň byl možný maximální možný profit pro zachování životního prostředí. Udržitelný cestovní ruch má základní charakteristické rysy:

- cestovní ruch kvalitativně zaměřený na zážitky,
- cestovní ruch, který produkuje aktivity, které respektují charakter dané lokality,
- cestovní ruch zohledňující potřeby místního obyvatelstva,
- cestovní ruch, který pro svoje potřeby využívá místních zdrojů (minimální spotřeba energie, recyklace apod.)

Principy trvale udržitelného rozvoje jsou nyní součástí územního plánování, které komplexně řeší využití území a zároveň stanovuje zásady jeho organizace a kontroluje výstavbu a další působení, které by mohlo ovlivnit územní rozvoj. Zmíněné principy

se zrcadlí do nástrojů územního plánování jako je například územní generel, územně technické podklady apod. (Vaško, 2002).

Regionální vývoj a rozvoj venkova byl regionální politikou odkazován na teorie, jež upřednostňovaly exogenní přístup a potenciál v rozvoji venkova. Lokalizační teorie jsou jednou z takových teorií, pomocí kterých je možno vysvětlit prostorové rozmístění ekonomiky. V dnešní době je již patrný odklon od lokalizačních teorií, ačkoliv teorie nové ekonomické geografie neboli nová teorie růstu, je stále neodmyslitelná (Majerová, Kostelecký a Sýkora, 2011).

2.4.1 Udržitelný rozvoj venkovského turismu

Na produkt venkovského cestovního ruchu působí kombinace jednotlivých prvků cestovního ruchu. Hostitel i účastník si mezi sebou navzájem vyměňují společenské, ekologické a ekonomické hodnoty, aniž by ztráceli identitu. Souběžně s tím dochází k procesu vštěpování respektu a úcty k přírodě a ochraně životního prostředí, protože bez přírody by venkovský turismus nemohl existovat (Parmová, Dvořák, Frková, 2013).

Němčanský (2003) doplňuje, že základním stavebním kamenem rozvoje cestovního ruchu na venkově jsou bezesporu ubytovací služby, bez nich není možné získat klientelu. Pro obyvatele venkova je podnikání s vlastním majetkem mnohdy jediný zdroj příjmu. Ať už se jedná o pronajímání prostor, ubytování v soukromí, provozování ubytovacích zařízení (kempy, rodinné penziony nebo hotely) nebo pronajímání obytné místnosti přímo na farmě. Zkušenosti totiž dokazují, že velká část turistů již nevyhledává vyhlášená letoviska přeplněná lidmi, ale klidná odlehlá místa vhodná k odpočinku a rekreaci. Zajímavé je, že většina turistů zajímá, jaká je v dané lokalitě úroveň čistoty vzduchu nebo jaké se zde udržují tradice. A ve všech zmíněných požadavcích má největší potenciál právě venkovský turismus.

Rozvoj cestovního ruchu na venkově může být užitečný nejen pro zemědělce, ale i pro tamní obyvatele. Poskytování ubytovacích, stravovacích, opravárenských, propagačních a jiných služeb může být jednou z cest k zapojení se do cestovního ruchu.

2.5 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu

Ohodnocení potenciálu cestovního ruchu v České Republice bylo jedním z pokusů o aktualizaci původní koncepce analýzy v České Republice. Návrh zpracovávalo

Ministerstvo pro místní rozvoj, které úzce spolupracovalo s Ministerstvem životního prostředí. Materiál, který vznikl, poskytuje maximální informace o území České Republiky v asociaci na její využitelnost v cestovním ruchu. Součástí je vyhodnocení celkové přírodní, historické a kulturní podmíněnosti území s ohledem na předem stanovené dílčí potenciály.

Výsledky se využívají všestranně, například veřejná správa může informace o potenciálu cestovního ruchu použít při přípravě strategických rozvojových plánů pro mikroregiony nebo při přípravě dokumentace pro Program rozvoje územního obvodu.

Pro snadnější orientaci v lokalitách existuje rozdělení podle potenciálu cestovního ruchu. Mezi ně patří lokality:

- bez potenciálu,
- se základním potenciálem,
- se zvýšeným potenciálem,
- s vysokým potenciálem,
- s velmi vysokým potenciálem,
- s výjimečným potenciálem (Vaško, 2002).

3 Vysočina

Kraj Vysočina dostal svoje jméno na základě skutečnosti, že se tento správní celek rozkládá na podstatné části Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvlněné krajiny mezi oběma historickými zeměmi České republiky. Ta dosahuje nadmořské výšky přes osm set metrů ve dvou výrazných masivech, Žďárských vrších na severu kraje a Jihlavských vrších na jihozápadě. Kraj Vysočina se rozkládá na ploše 6 796 km², celkový počet obyvatel je 513 195.

Antropogenní činnost tuto část země proměnila v harmonickou kulturní krajinu, v níž se nachází množství lesů a hájků, ale i pole, louky a pastviny. Každý potok je přehrazen řadou rybníků, které plní funkce od hospodářských přes rekreační až po krajinotvorné.

Pro Vysočinu jsou charakteristické malé vesnice nepřilíš vzdálené od místního centra, jímž bývá klidné malé město se třemi až deseti tisíci obyvatel. Pouze ve čtyřech městech žije více než dvacet tisíc obyvatel, krajské město Jihlava dosahuje počtu padesáti tisíc. S rostoucí životní úrovní a mobilitou obyvatel lze čekat, že toto uspořádání bude výhodou. Umožňuje využívat pozitiva venkovského bydlení a přitom zaručuje dostupnost městského centra. Zdroj: [5]

Sociální úroveň je v kraji tvořena hned několika faktory, které mají ekonomické, sociální a geografické znaky. Vysočina je krajem, který je charakterizován vysokým podílem zemědělské půdy, malými vesnicemi a nejnižší hustotou obyvatel ze všech krajů v České Republice. Stejně jako na celém území státu, tak i na Vysočině se rychle zvyšuje podíl obyvatel nad šedesát pět let, zatímco se podíl dětí v populaci snižuje.

Co se týče vzdělanostní úrovně, kraj Vysočina patří mezi statisticky podprůměrné. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob je 9,8 %, úplné středoškolské vzdělání dosáhlo 34 % osob starších patnácti let, výuční list má 39 % a 17 % osob má jen základní vzdělání. Struktura ekonomické aktivity je na Vysočině odlišná od většiny ostatních krajů tím, že je ve větší míře zastoupená v primárním sektoru a méně ve službách. Nezaměstnanost v kraji je pod celorepublikovým průměrem. V roce 2006 byla míra nezaměstnanosti na Vysočině 6,1 %, v České Republice 7,1 % (Majerová, Kostelecký a Sýkora).

Kraj je umístěn v dopravním i populačním středu země. Vysočinou prochází hlavní dopravní tepna České republiky dálnice D1. Strategická poloha Vysočiny proto v

posledních letech přilákala řadu zahraničních investorů, kteří sem soustřeďují nejen výrobní kapacity, ale rovněž výzkum a vývoj.

Historie zanechala na Vysočině množství památek, z nichž tři – historické centrum Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou, Židovské město a bazilika sv. Prokopa v Třebíči – jsou zařazeny mezi světové kulturní dědictví UNESCO. Stopy dějin doplňují dílo člověka v krajině a dotvářejí její krásu. Přírodní bohatství kraje tvoří chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, Železné hory, dále národní přírodní rezervace Mohelenská hadcová step, Velký Špičák a četné přírodní rezervace.

Výhodou Vysočiny je zachované čisté životní prostředí. Lze říci, že náš kraj je zdravým ostrovem mezi třemi aglomeracemi – pražskou, brněnskou a vídeňskou. I díky tomu se jako první z krajů České republiky stal členem organizace zdravých měst a regionů. Zdroj: [5]

4 Metodika

Cíl bakalářské práce bylo porovnání vybraných obcí Želiv a Kámen z hlediska venkovského turismu a jeho využívání ve zvolených obcích. Tento cíl byl dosažen následujícími technikami.

V mojí bakalářské práci jsem se po **prostudování odborné literatury** zaměřila na deskripci venkovského cestovního ruchu a jeho potenciál ve dvou obcích situovaných v kraji Vysočina. Jedná se o výše uvedenou Želiv a Kámen. Pro širší prozkoumání vlastností zvolených lokalit jsem využila i odborné internetové zdroje. Zjištěné informace vytvořily dostatečný podklad pro vlastní terénní šetření. Na základě tvrzení Majerové, Kosteleckého a Sýkory (2011), že venkovský prostor může být brán jako souhrn jednotlivých ploch landuse, jsem do bakalářské práce zařadila landusy obcí (viz. kapitola 5.1 Charakteristika obcí Želiv a Kámen - mapa č. 1 a mapa č. 2), pro které jsem využila mapová data z WMS služeb, poskytované na internetových stránkách Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Pro vizuální doplnění bakalářské práce jsem vytvořila na základě vlastního pozorování fotodokumentaci, která je umístěná v části příloh. Následné **terénní šetření** jsem provedla tak, že jsem do každé z obcí rozdala padesát anketních lístků a dále se osobně **dotazovala** obyvatel daných obcí. Náhodně oslovení byli občané obou obcí ve všech věkových kategoriích, s tím, že jsem se snažila dotazovat respondentů, kterým bylo minimálně 15 let. **Název ankety** - Anketa pro bakalářskou práci na téma Rurální turismus na Vysočině - příklad obcí Želiv a Kámen (viz. kapitola 8.1, přílohy). Ankety byly v obcích ponechány v obcích v období od 1. – 31. 3. 2015 po dobu minimálně 14 dnů, poté byly mnou vybrány ke zpracování do grafů a tabulek pomocí počítačového programu Microsoft Excel.

4.1 Stanovené vstupní předpoklady

na základě studia odborné literatury budou zkoumány tyto vstupní předpoklady:

1. Myslím si, že občané obcí jsou spokojeni s fungováním obce.
2. Podle mého názoru budou zvolené obce vnímány jako obce s velkým potenciálem pro cestovní ruch.
3. Podle mého názoru budou občané obcí kladně vnímat stravovací služby.
4. Podle mého názoru budou obce vnímány jako vhodné pro návštěvu památek, cykloturistiku a chataření či chalupaření.

5 Výsledky

5.1 Charakteristika obcí Želiv a Kámen

5.1.1 Obec Želiv

Obec s bohatou historií se nachází v malebném prostředí pod stejnojmennou vodní nádrží Želiv, někdy také označovanou jako nádrž Trnávka, vzdálená třicet kilometrů severozápadně od Jihlavy. Základní informace o obci Želiv jsou zpracovány do přehledné tabulky viz. tabulka č. 1 a vybavenost obce viz. tabulka č. 2. Dominanty obce jsou bezesporu benediktinský klášter založený roku 1139 a kostel Nanebevzetí Panny Marie, který byl vybudován na soutoku řek Trnávky a Želivky. Klášter byl využíván jako významné středisko duchovní kultury, které založil Soběslav I. Poté se majitelé kláštera mnohokrát změnili až do roku 1991, kdy se hrad dostal do rukou premonstrátů a patří jim až do dnešní doby. Během sezóny je klášter přístupný veřejnosti (Vošický, 2011).

Klášter svým architektonickým dědictvím jistě patří mezi nejdůležitější skvosty kraje Vysočina. Obnovuje se také jeho duchovní a kulturní význam. Jsou zde pořádány kanonií premonstrátů víkendové cykly duchovní obnovy, kdy bratři premonstráti otevírají klášter veřejnosti a pořádají pravidelné prohlídky kláštera se zasvěceným výkladem jeho historie. Zdroj: [10]

Původní kostel Nanebevzetí Panny Marie byl vystaven ve 12. století v románském stylu, ten ovšem nahradila trojlodní bazilika ve stylu barokní gotiky. V Želivi je k vidění mnoho dalších památek (Vošický, 2011).

Na území obce stojí památný strom nazvaný Želivský dub nebo také Žižkův dub. Mohutný strom se větví až ve výšce pěti metrů, koruna dosahuje výšky devatenáct metrů a její průměr je dvacet čtyři metrů (Němec, 2003).

Obec Želiv je jednou z členských obcí mikroregionu Zálesí. Mikroregion Zálesí vznikl roku 2001 a je svazkem dvaceti obcí z okresu Pelhřimov s hlavním sídlem v Humpolci. Tento mikroregion vznikl s cílem rozvíjet region.

Mikroregion Zálesí sdružuje tyto obce: Budíkov, Bystrá, Humpolec, Mladé Bříště, Želiv, Senožaty, Sedlice, Čejov, Kaliště, Vystrkov, Horní Rápotice, Kežžlice, Komorovice, Koberovice, Mysletín, Řečice, Staré Bříště, Syrov, Ježov a Proseč.

5.1.2 Tabulka číslo 1: Základní informace o obci Želiv

Želiv	
Statut:	Obec
Základní územní jednotka	549215
Obce s pověřeným obecním úřadem:	Ne
Obec s rozšířenou působností:	Ne
Okres:	Pelhřimov
Kraj:	Vysočina
Oblast:	Jihovýchod
IČ:	249483
Orientační počet obyvatel:	1114
Počet zaměstnanců k 1.12.2013:	228
Výměra:	2605 ha

Zdroj: [2]

5.1.3 Tabulka číslo 2: Vybavenost obce Želiv

OBEC ŽELIV	
Zdravotnické zařízení	ANO
Kulturní zařízení	ANO
Škola	ANO
Pošta	ANO
Kanalizace	ANO
Vodovod	ANO
Plynovod	NE

Zdroj: Vlastní šetření

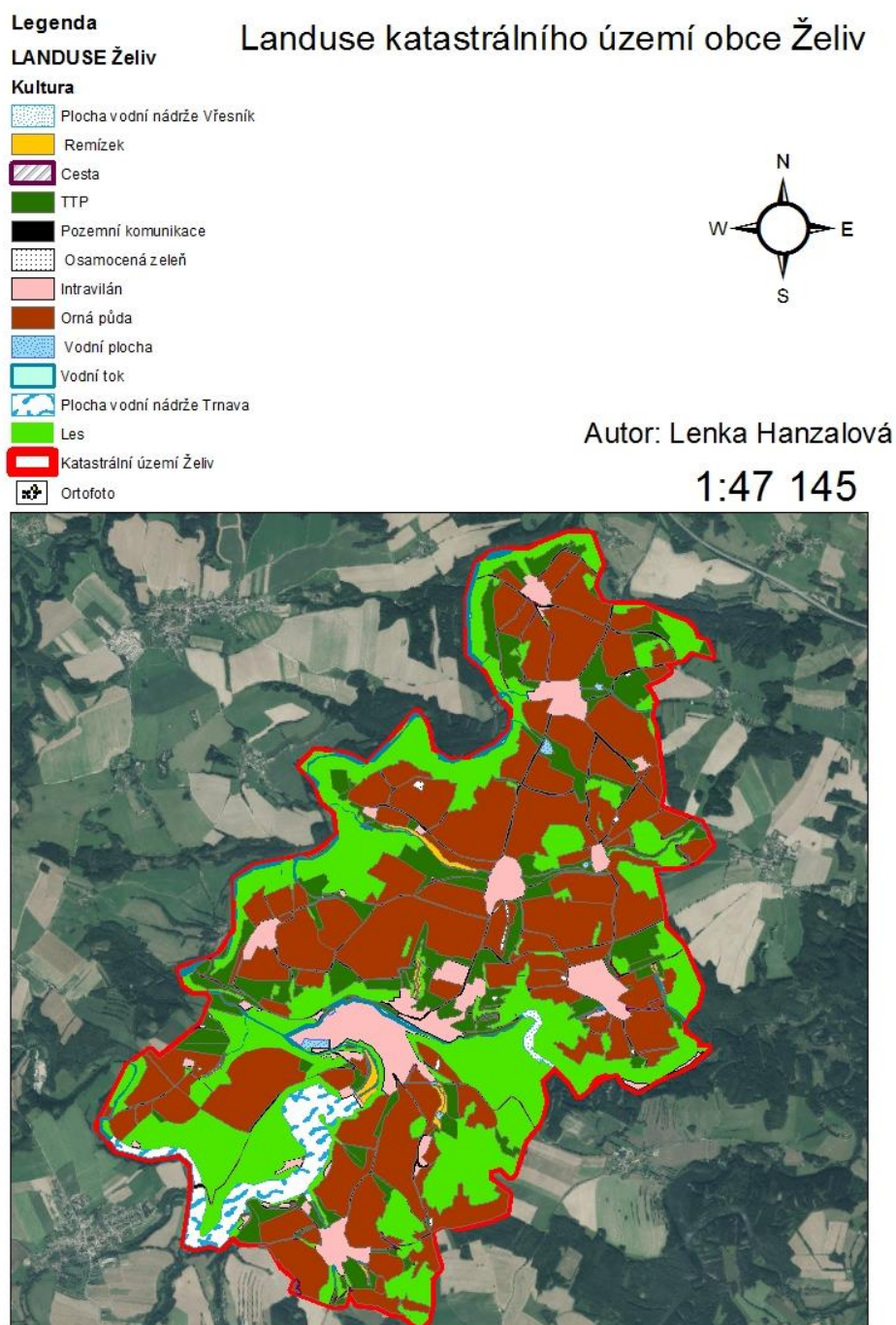
Obec Želiv je velmi dobře zdravotnicky vybavená. Nachází se zde nejen praktický lékař pro děti nebo dospělé, ale i kožní ambulance a rehabilitace. Dále tu je možnost pořádat kulturní akce v hned několika kulturních zařízeních, což jsou Obecní restaurace a kulturní dům Želiv, rekreační středisko Trnava, restaurace Na Želivce a hotel Na Kocandě. V obci je také situovaná základní devítiletá škola a mateřská školka Paraplíčko. Seznam ubytovacích zařízení viz. tabulka č. 3. Zdroj: Vlastní šetření

Obec Želiv má svou vlastní kanalizaci, kterou provozuje Vodak Humpolec. Na kanalizaci je napojeno 839 obyvatel, sezóně se tento počet navýší přibližně o 200 rekreantů. Občané nenapojení na kanalizaci jsou napojení na jímky, které mají vyvážení na ČOV. Kanalizace se budovala postupně. Stoky jsou vyhotovené z betonových trubek. Přečerpávání odpadních vod mají za úkol dvě čerpací stanice, dále je pak voda přivedená do mechanické a biologické ČOV. Odpadní voda se přečistí

a vyčištěná voda je odváděna do řeky Želivky. Kanalizační stoky jsou dlouhé 7 142 m a kanalizační výtlaky dosahují 332 m. Zdroj: [7]

Obec Želiv je zásobována pitnou vodou ze skupinového vodovodu HU-PE-PA a z pramenišť podzemní vody „Haštal“, které tvoří pět kopaných studní a jeden jímací zářez. Obec je na vodovod napojena pomocí gravitačního vodovodního řadu. Poté je voda svedena do vodojemu, ze kterého je gravitačně zásobna obec Želiv. Potrubí, které propojuje jímací objekty, jsou dlouhé 178 m. Potrubí mezi prameništěm a vodojemem má 1 185 m. Zásobní řad z HU-PE-PA do obce je dlouhé 885 m. Obec Želiv nemá vlastní plynovod.

Mapa č. 1: Landuse katastrálního území obce Želiv

Zdroj: [11] + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

Z landuse obce (viz mapa č. 1) je možné vidět, že největší plochu zabírají lesy, trvalé travní porosty a orná půda. Na území obce je situována vodní nádrž Trnávka a vodní nádrž Vřesník. Přes území katastrálního území obce Želiv vede četné množství silnic druhého a třetího řádu.

5.1.4 Tabulka číslo 3: Seznam ubytovacích zařízení v obci a v okolí obce Želiv

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Počet míst pro stany a karavany
OPATSTVÍ ŽELIV	Želiv, Želiv 122	Hotel **	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL NA KOCANDĚ	Želiv, Želiv 4	Hotel *	letní provoz	11 až 50	žádné
REKREAČNÍ STŘEDISKO TRNÁVKA	Želiv, Želiv E52	Penzion	letní provoz	11 až 50	žádné
VEŘEJNÉ TURISTICKÉ TÁBOŘIŠTĚ NA ŽELIVCE	Želiv, Želiv	Kemp	letní provoz	11 až 50	11 až 50
SPORTPARK KOCANDA	Želiv, Želiv	Chatová osada	letní provoz	11 až 50	žádné
ŠKOLÍCÍ A REKREAČNÍ STŘEDISKO NEMOCNICE	Želiv, Želiv 360	Turistická ubytovna	letní provoz	11 až 50	žádné
TURISTICKÁ UBYTOVNA SK ŽIŽKOV	Želiv, Želiv	Turistická ubytovna	letní provoz	11 až 50	žádné
DDM HL.M.PRAHY-ŠVP	Želiv, Vřesník 72	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENSION TRNÁVKA	Želiv, Želiv 64	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	10 a méně	žádné
REKREAČNÍ STŘEDISKO ŽELIVKA	Želiv, Vřesník 33	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	11 až 50	žádné
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ STRABAG	Želiv, Brtná 3	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	10 a méně	žádné
REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ TRNÁVKA	Želiv, Želiv	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	10 a méně	žádné
TICHÁ MARIE	Želiv, Želiv 40,48	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	11 až 50	žádné
VÍCEÚČELOVÉ A REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ	Želiv, Brtná, Trnávka	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	letní provoz	11 až 50	žádné

Zdroj: [9]

5.1.5 Obec Kámen

Obec Kámen leží šestnáct kilometrů západně od Pelhřimova. Základní informace o obci jsou zpracované do přehledné tabulky č. 4 a informace o vybavenosti obce Kámen jsou taktéž zpracované do tabulky č. 5. První písemné zmínky se dochovaly z roku 1316. Historie obce je od počátku spojována s hradem, který byl pojmenovaným stejně jako obec, Kámen. Hrad byl zprvu královský (1327 – 1504), z čehož profitovalo i tehdejší město. Dnes je na hradě k vidění sbírka motocyklů, která láká turisty z celé České Republiky. Dalším turistickým prvkem je kaple Panny Marie s hrobkou Malovců nebo také Chýnovská jeskyně.

Hrad Kámen byl vystaven v gotickém stylu ve 13. století (Vošický, 2011).

První písemné zmínky jsou z let 1316 a 1318. V průběhu 18. a 19. století se držitelé hradu a panství často střídali a hrad ztrácel na svém významu. Roku 1948 byl hrad vyvlastněn, zrekonstruován a umístilo se zde muzeum motocyklů (Dvořáček, 2000).

Státním kulturním majetkem byl Kámen prohlášen v roce 1953. Od 1. 1. 2003 byl hrad Kámen samostatnou příspěvkovou organizací Kraje Vysočina a od roku 2011 se hrad Kámen stal pobočkou Muzea Vysočiny Pelhřimov, p. o. Zdroj: [4]

Tato oblast byla vždy výhradně zemědělskou oblastí s malou částí spotřebního průmyslu. Obec je zapojena od 25. 4. 2001 do Mikroregionu Stražiště. Spolu s obcí Kámen je v tomto seskupení zapojeno dalších 19 obcí. Zdroj: [8]

Mikroregion Stražiště vznikl dne 25. 4. 2001 s podepsáním „Prohlášení starostů obcí o partnerství“ jako přirozený celek spádového území. Členové mikroregionu mají společné nejen kulturní a historické zvyky, ale i problémy. Právě tyto problémy a jejich operativnější řešení, byly určující ke vzniku mikroregionu Stražiště. Mikroregion Stražiště je situovaný v západní části okresu Pelhřimov, a to na hranici okresů Pelhřimov a Tábor. Mikroregion seskupilo celkem dvacet obcí, ty zaujímají plochu velkou 17 928 ha. Na území mikroregionu žije přibližně devět tisíc obyvatel, největší obcí mikroregionu je město Pacov s 5 tisíci obyvateli. Mikroregion Stražiště spadá pod kraj Vysočina – NUTS II. Do mikroregionu patří území města Pacov, Bratřice, Cedoraz, Čáslavsko, Důl, Eš, Kámen, Lesná, Lukavec, Mezilesí, Pošná, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Útěchovice pod Stražištěm, Velká Chyška, Vyklantice, Vysoká Lhota a Zhořec. Mikroregion byl pojmenován podle 744 m vysokého lesnatého vrchu Stražiště. Zdroj: [6]

Na území obce se nacházejí dva památné stromy. Prvním je Hradní buk, jehož výška dosahuje 22,3 m, stáří je 210 let, obvod kmene je 320 cm, výška koruny 20 m, šířka koruny 25 m. Tento památný strom se nachází na jižní straně parku a areálu hradu Kámen. Buk je součástí historicky prvních výsadeb z doby založení parku v první polovině 19. století. Za přírodní unikum by mohla být označována Lípa v lípě, která je k vidění v obci Kámen v zahradě hradu. Jedná se o lípu, která vyrůstá z torza uhynulé lípy, a ačkoliv se nejedná o památný strom, přitahuje velkou pozornost turistů (Dobrovolná, 2014).

5.1.6 Tabulka číslo 4: Základní informace o obci Kámen

Kámen	
Statut:	Obec
Základní územní jednotka	548103
Obce s pověřeným obecním úřadem:	Ne
Obec s rozšířenou působností:	Ne
Okres:	Pelhřimov
Kraj:	Vysočina
Oblast:	Jihovýchod
IČ:	248371
Orientační počet obyvatel:	258
Počet zaměstnanců k 1. 12. 2013:	93
Výměra:	807 ha

Zdroj: [1]

5.1.7 Tabulka číslo 5: Vybavenost obce Kámen

OBEC KÁMEN	
Zdravotnické zařízení	NE
Kulturní zařízení	ANO
Škola	NE
Pošta	ANO
Kanalizace	NE
Vodovod	ANO
Plynovod	NE

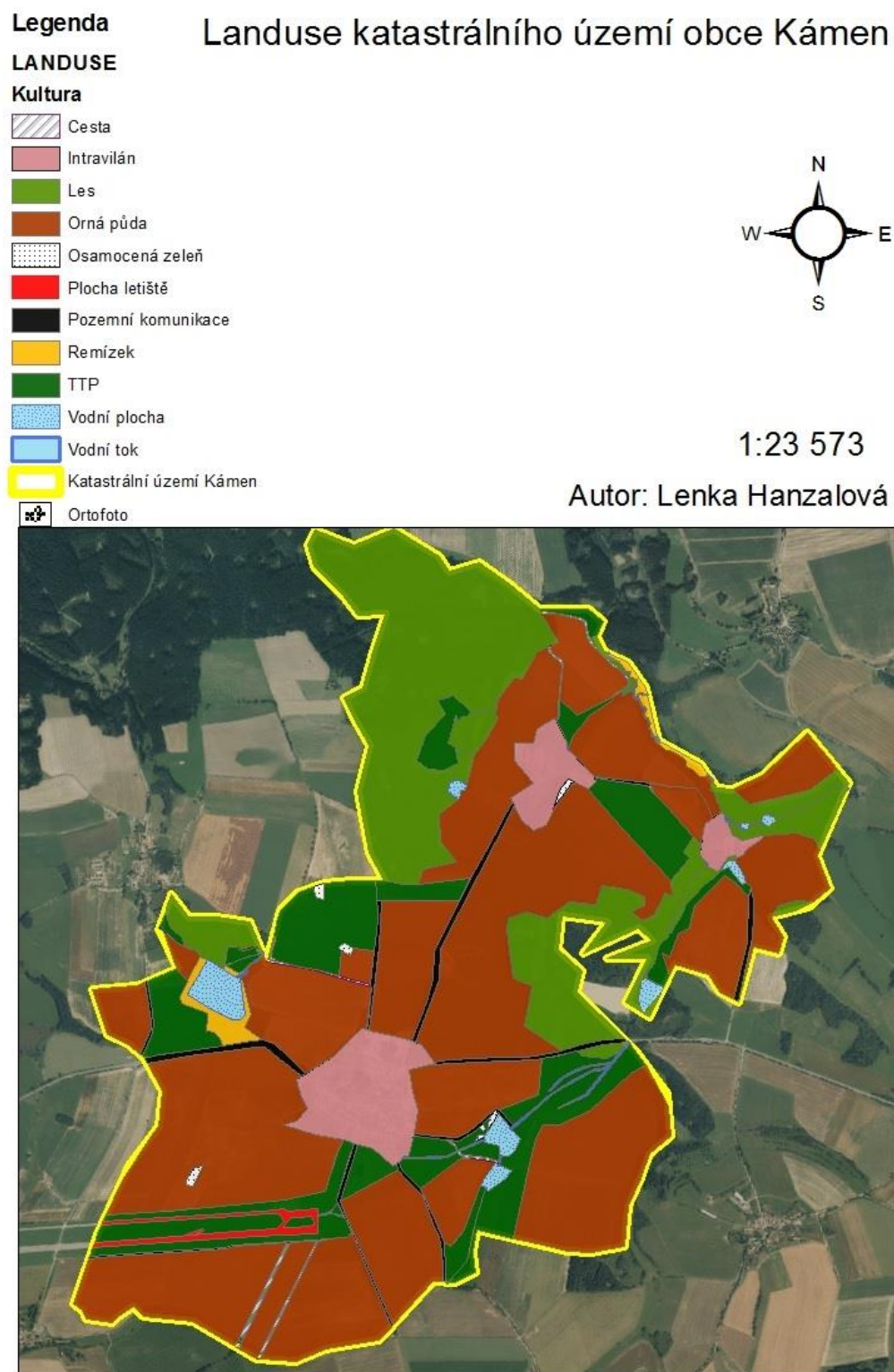
Zdroj: Vlastní šetření

V obci Kámen není žádné zdravotnické zařízení, nejbližší se vyskytuje v městě Pelhřimov. Dále zde není škola. Na území obce není vlastní kanalizace ani plynovod. Obec má svojí poštu, mateřskou školku a vodovod. V obci se nachází knihovna, která disponuje více než patnácti sty výtisky knih. Dále objekt Toska, který se měl

demolovat, ovšem k likvidaci nedošlo. Tamní obyvatelé doufají v rekonstrukci objektu a dalšímu využívání pro kulturní akce. V obci je také situováno bývalé vojenské letiště, které je v dnešní době přístupné pro širokou veřejnost. Plocha letiště je mnohdy využívána pořadateli různých akcí, nejčastěji to je:

- Case den – v současnosti již jde o tradiční prezentaci zemědělských strojů, přičemž je možné obdivovat se moderní technice. Pro návštěvníky je připravený bohatý program, zahrnující i soutěže.
- Den zemědělce – třídní akce, kdy je demonstrována nejnovější zemědělská technika. Akce má nemalý úspěch u domácích i zahraničních návštěvníků. Samozřejmě je propracovaný program i zajištění stravovacích služeb (Dobrovolná, 2014).

Mapa č. 2: Landuse katastrálního území obce Kámen

Zdroj : [11] + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

Z landuse obce (viz. mapa č. 2) je zřetelně vidět, že největší plochu zaujímá orná půda, vzhledem k tomu, že se obec nachází v bramborářské oblasti, není překvapením, že

nejvíce pěstovanou plodinou jsou brambory, pak i píce a obiloviny. Na území obce se nachází bývalé záložní letiště, Skalický rybník, Dolní a Horní Skalických rybník. Kámenem protéká Novodvorský potok a okrajově i Kejtovský potok.

5.1.8 Tabulka číslo 6: Seznam ubytovacích zařízení v okolí obce Kámen

Ubytovací zařízení v okolí obce Kámen	
Pacov	hotel Na Panské
	Beseda
Obrataň	Pension Svoboda
	Motel Obrataň
Černovice	hotel Mlýn
Moraveč	kemp Valek
	kemp Moraveč
Věžná	Chata u dobré pohody

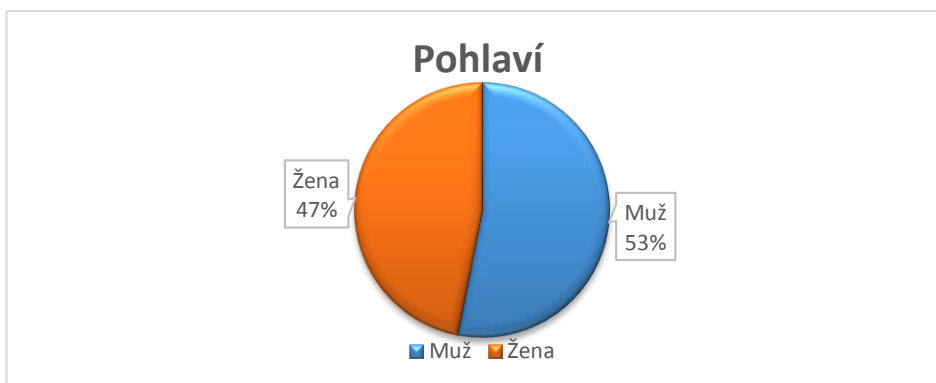
Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka č. 6 zobrazuje možné ubytovací alternativy pro účastníky cestovního ruchu v obci Kámen. Vzhledem k tomu, že je obec Kámen navštěvován pouze sezónně, ubytovací služby zde zatím nejsou ekonomicky lukrativní. Ovšem je zde nabízena řada ubytovacích zařízení v okolí obce Kámen.

5.2 Výsledky anket v obci Želiv

Rozdat anketní listy v obci Želiv proběhlo bez problémů. Občané obce byli, až na výjimky, vstřícní a anketu mi vyplnili na místě. Několik anketních listů jsem zanechala na navštěvovaných místech a po 10 dnech jsem si pro ně znovu dojela. Z padesáti rozdaných anketních listů se mi jich vrátilo třicet dva vyplněných. ($n = 32$)

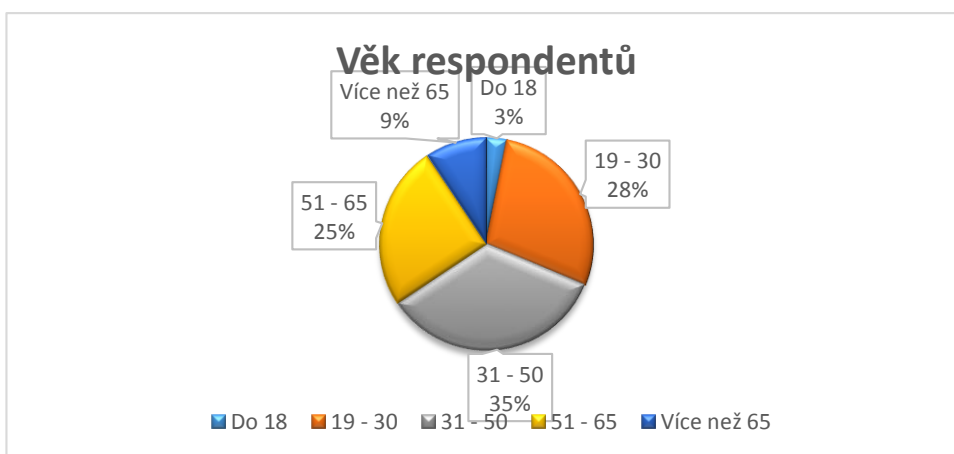
5.2.1 Graf pro otázku číslo 1: Jste muž nebo žena?

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že na anketě se podílelo 47 % žen a 53 % mužů.

5.2.2 Graf pro otázku číslo 2: Jaký je váš věk?

Zdroj: Vlastní zpracování

Anketní lístek vyplnily 3 % respondentů ve věkové skupině do 18 let, skupin 19 – 30 let zaujímá 28 % respondentů, skupina 31 – 50 let má 35 % respondentů, skupina 51 – 65 let zabírá 25 % a skupina nad 65 let zaujímá 9 % z respondentů.

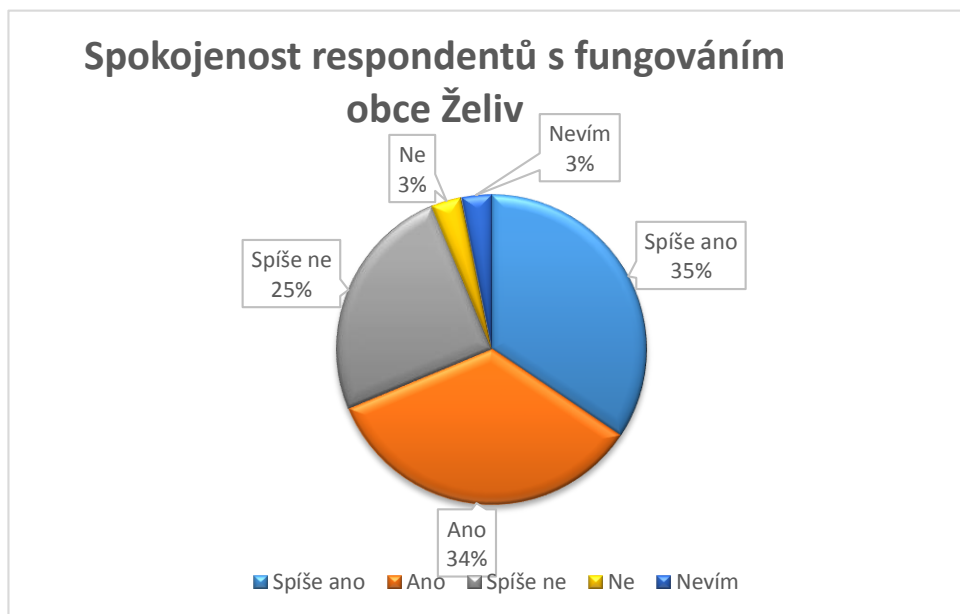
5.2.3 Graf pro otázku číslo 3: Jaké je vaše zaměstnání?

Zdroj: Vlastní zpracování

Co se týče zaměstnání respondentů, čtenější skupinou je zaměstnání mimo obec s 22 %, zaměstnaní v obci mají 16 %, podnikatelé mimo obec zaujímají 12 %, podnikatelů v obci je 12 % respondentů, na mateřské dovolené jsou 3 % respondentů, důchodců je 19 % respondentů, studenti zaujímají 16 % respondentů a je pozitivním zjištěním, že nikdo z dotazovaných není nezaměstnaný.

5.2.4 Graf pro otázku číslo 4: Jste spokojen/a s fungováním obce?

Zdroj: Vlastní zpracování

S fungováním obce je spokojeno 34 %, spíše ano volilo 25 % respondentů, spíše ne zaujímá 25 % z grafu, odpověď ne volily 3% respondentů a bez názoru jsou 3 %.

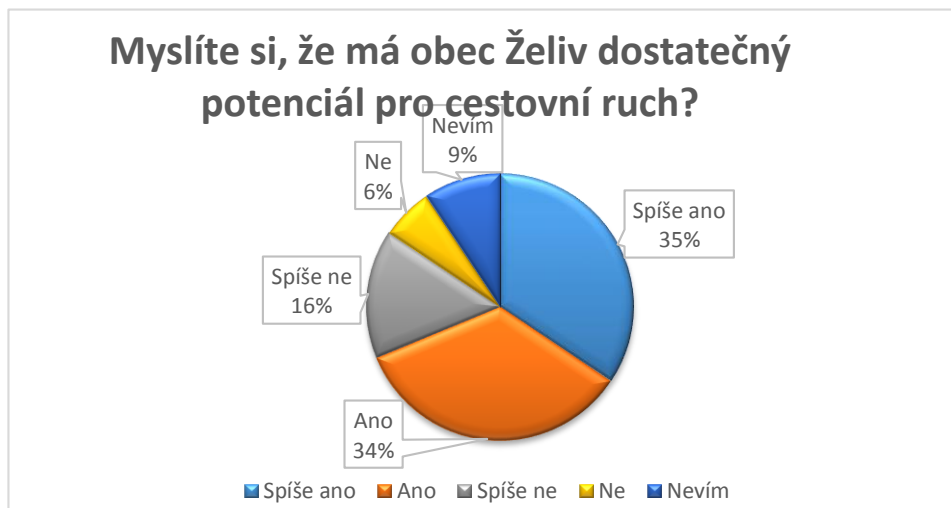
5.2.5 Graf pro otázku číslo 5: Myslíte si, že cestovní ruch pomohl/pomáhá v rozvoji Vaší obce?

Zdroj: Vlastní zpracování

Že cestovní ruch pomáhá rozvoji obce si myslí 81 % z dotazovaných, odpověď ne volily 3 % respondentů. Odpověď nevím zaškrtnulo 16 % respondentů.

5.2.6 Graf pro otázku číslo 6: Myslíte si, že má obec dostatečný potenciál pro cestovní ruch?

Zdroj: Vlastní zpracování

Obec vidí jako potenciální 34 %, spíše ano zvolili 35 % dotazovaných, odpověď spíše ne zaujímá 16 % grafu, odpověď ne volilo 6 % dotazovaných. Vlastní názor na tuto otázku nemá 9 % respondentů.

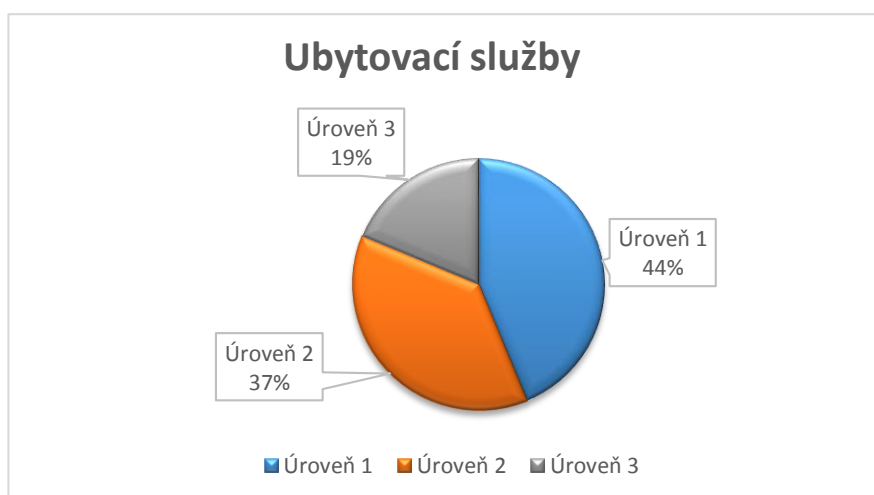
5.2.7 Graf pro otázku číslo 7: Chtěl/a byste se podílet na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu?

Zdroj: Vlastní zpracování

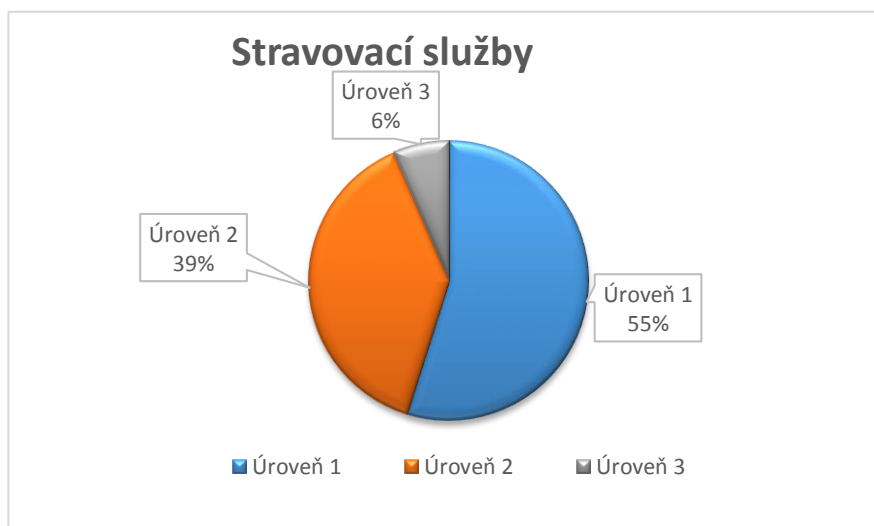
Na otázku zdali by se respondenti chtěli podílet na cestovním ruchu volilo 78 % odpověď ne, ano zaškrtnulo 22 %, z čehož 13 % dotazovaných by se chtělo podílet na rozvoji v ubytovacích nebo stravovacích službách a 9 % respondentů by se chtělo podílet na rozvoji v rámci propagace.

5.2.8 Grafy pro otázku číslo 8: Jaká je podle Vás úroveň potenciálu obce pro cestovní ruch?

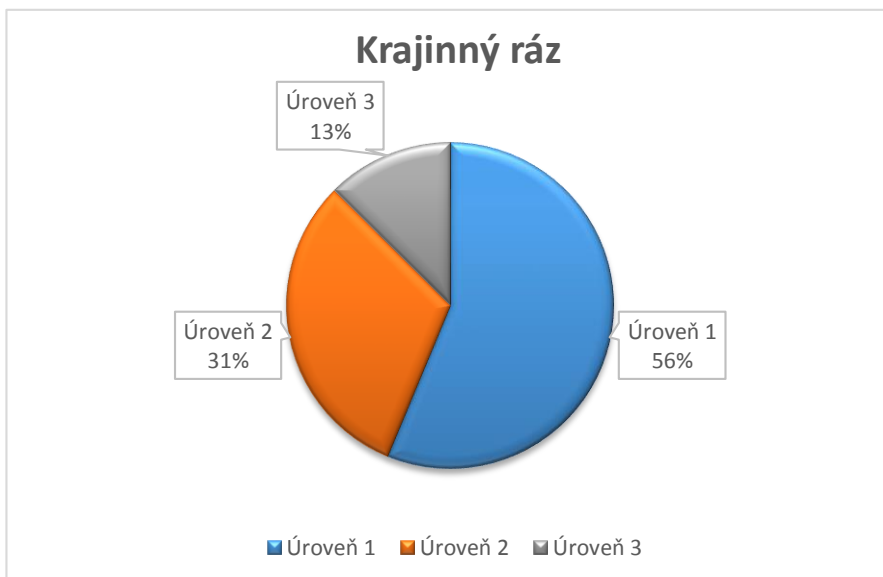
Zdroj: Vlastní zpracování

Ubytovací služby jsou v obci Želiv hodnoceny úrovní 1 ze 44 %, úroveň 2 volilo 27 % a nejhorší úroveň 3 zaškrtnulo 19 % respondentů.

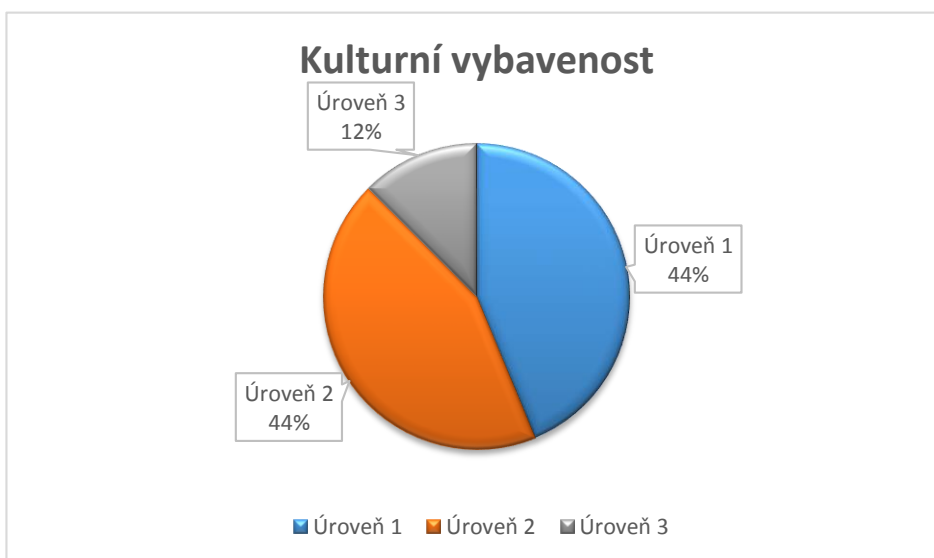
Zdroj: Vlastní zpracování

Kladně hodnotilo stravovací služby 55 %, úroveň 2 zaujímá 39 % grafu, a že úroveň stravovacích služeb je špatná si myslí 6 % dotazovaných.

Zdroj: Vlastní zpracování

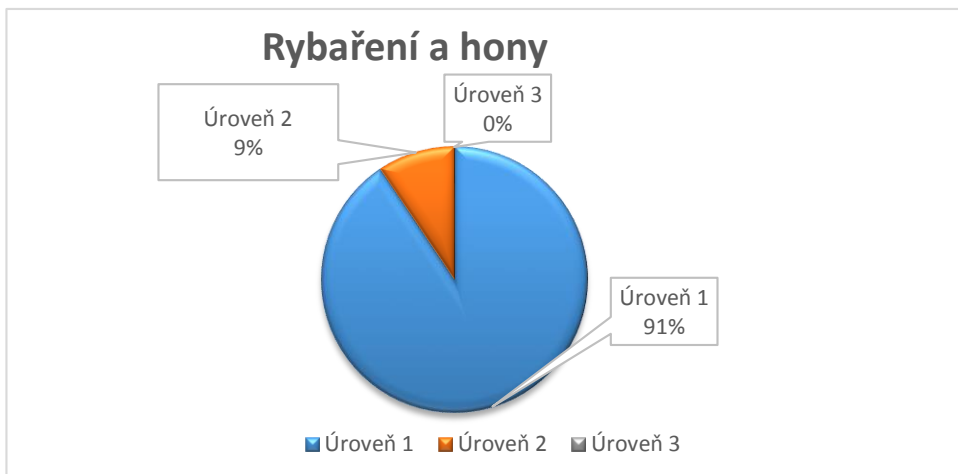
Krajinný ráz byl hodnocen úrovní 1 z 56 %, úroveň 2 volilo 31 % a úroveň 3 zaškrtnulo 13 % dotazovaných.

Zdroj: Vlastní zpracování

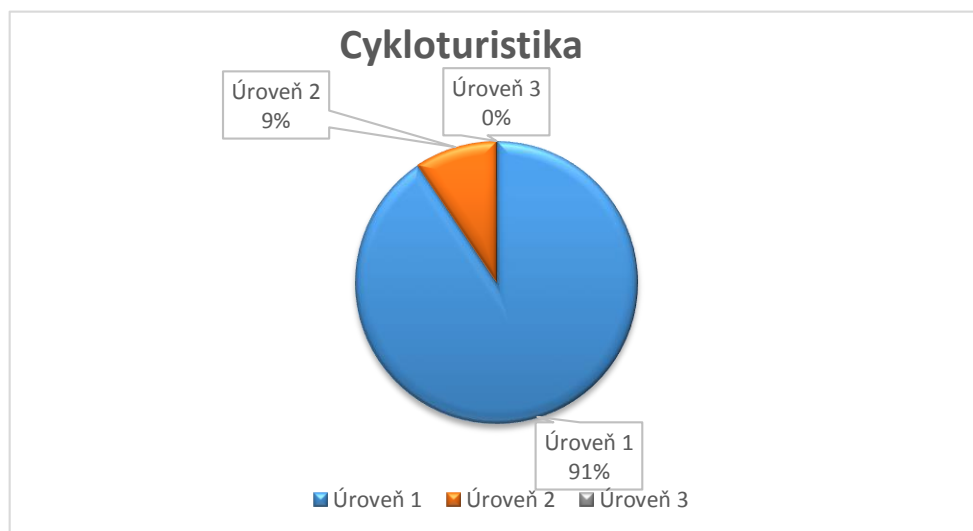
Že je kulturní vybavenost obce Želiv výborná si myslí 44 %, úroveň 2 získala rovněž 44 % a úroveň 3 má 12 %.

5.2.9 Grafy pro odpověď číslo 9: Pro který, z níže uvedených typů venkovského cestovního ruchu, se obec hodí nejvíce?

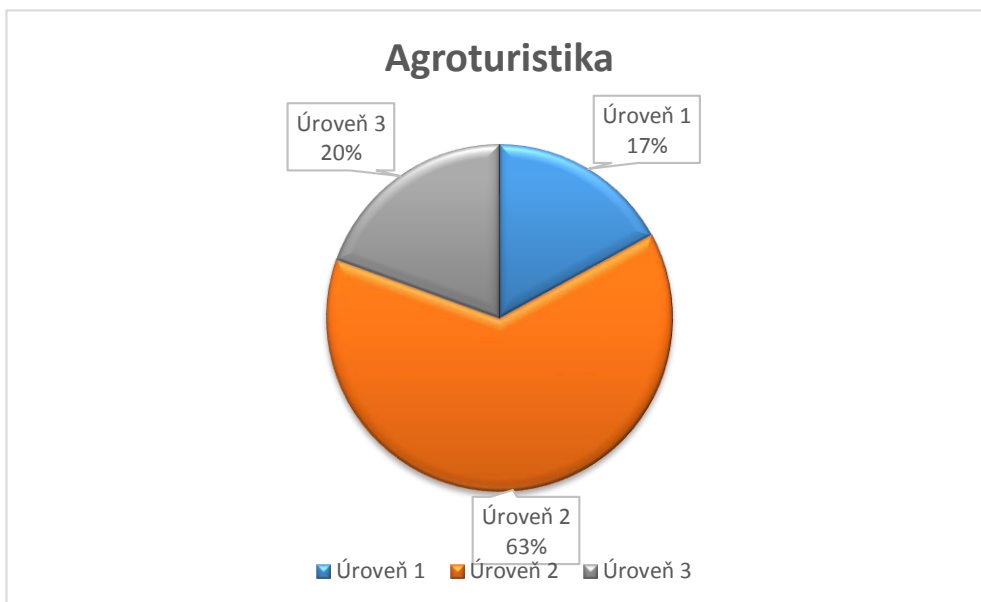
Zdroj: Vlastní zpracování

Rybaření a hony byly z 91 % hodnoceny úrovní 1, z 9 % úrovní 2 a nikdo z respondentů nezvolil úroveň 3.

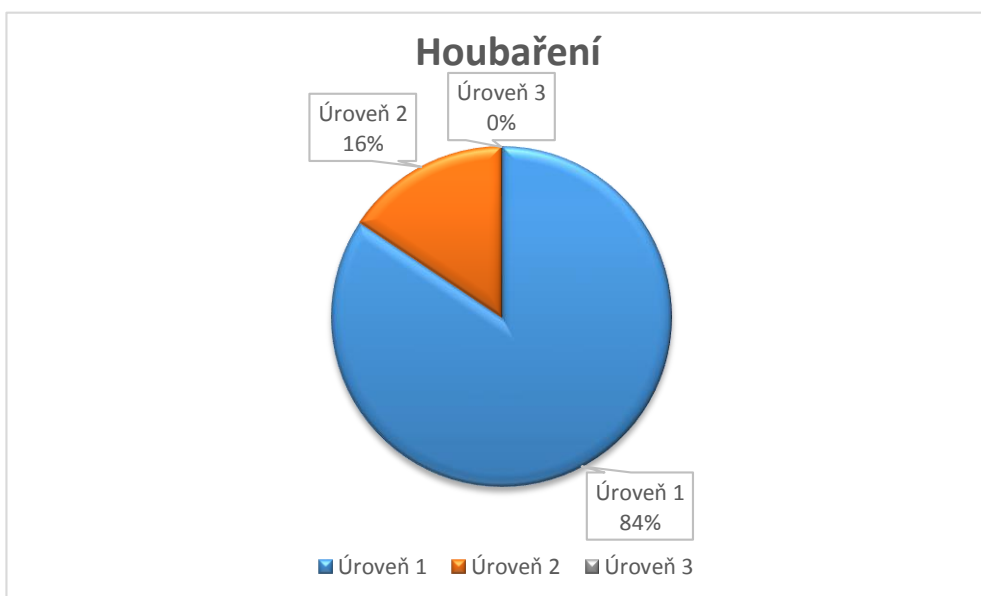
Zdroj: Vlastní zpracování

Cykloturistika byla hodnocena totožně jako rybaření a hony. Nejvíce, 91 %, získala úroveň 1.

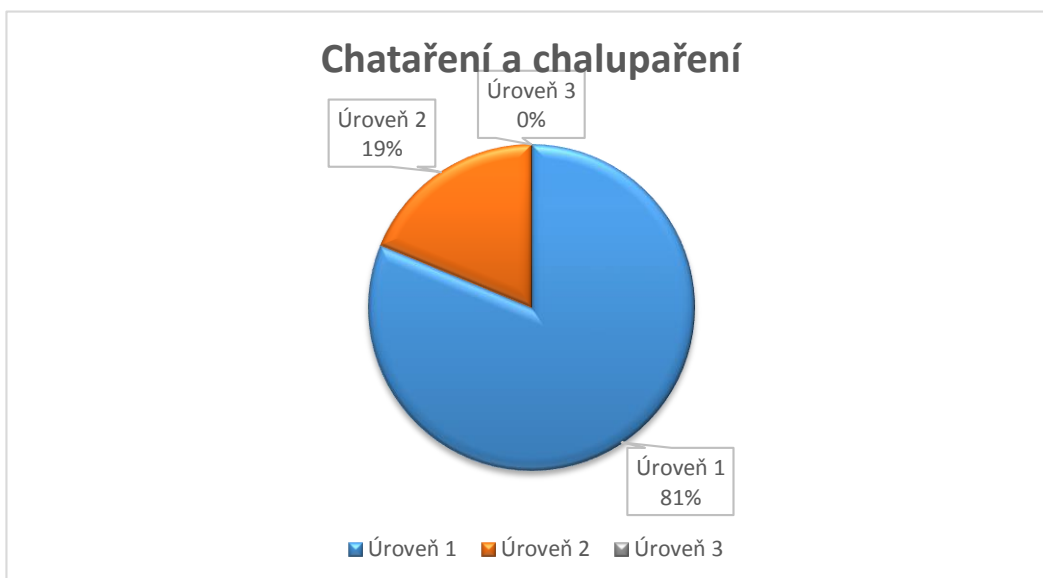
Zdroj: Vlastní zpracování

Názory na agroturistiku se velice lišily. Nejčastější odpovědí respondentů byla úroveň 2, poté úroveň 3, která byla zvolena 20 % respondentů.

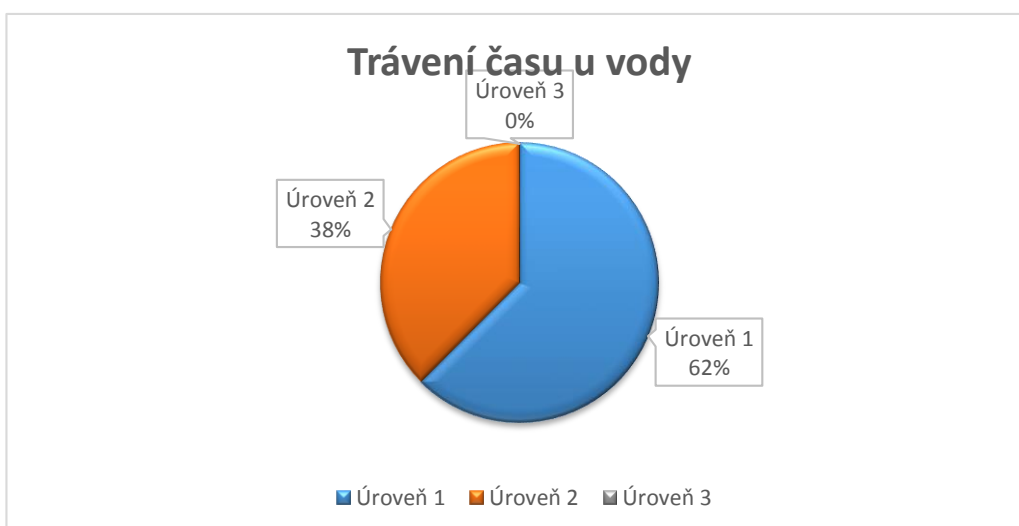
Zdroj: Vlastní zpracování

Houbaření bylo z 84 % hodnoceno kladně, pak z 16 % úrovní 2 a nejhorší úroveň nevolil nikdo.

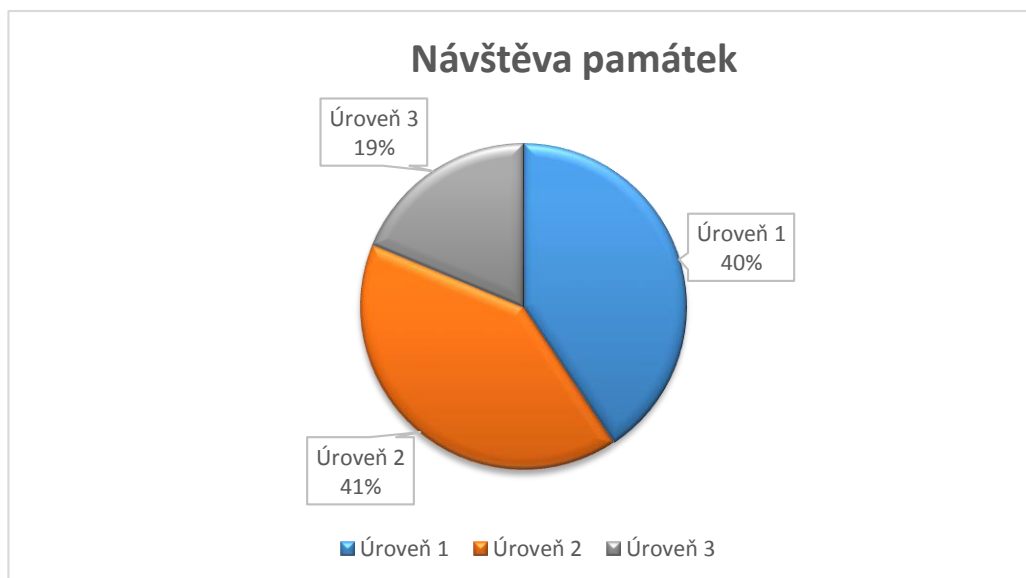
Zdroj: Vlastní zpracování

Chataření a chalupaření bylo z 81 % hodnoceno úrovní 1, z 19 % úrovní 2 a žádný respondent ne zvolil úroveň 3.

Zdroj: Vlastní zpracování

Trávení času u vody dotazovaní hodnotili z 62 % kladně, z 38 % volili úroveň 2 a nikdo ne zvolil úroveň 3.

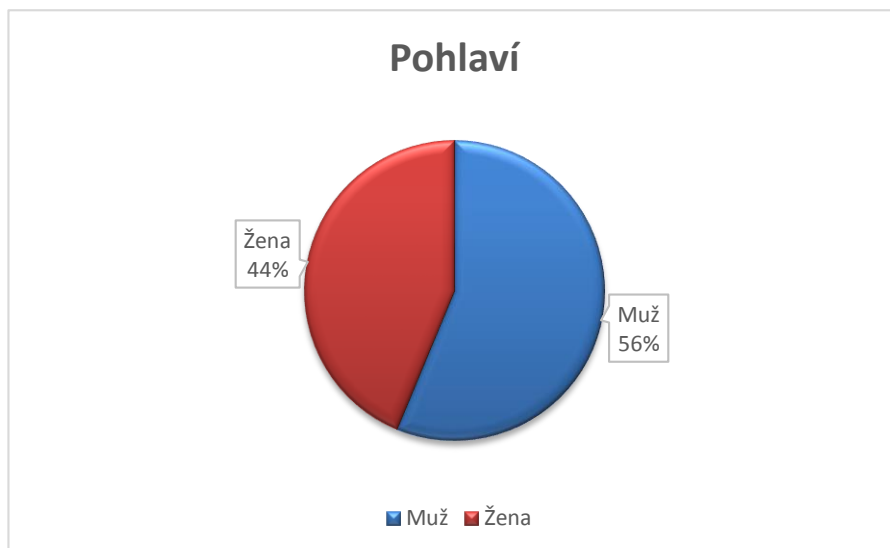
Zdroj: Vlastní zpracování

Nejčastější odpovědí byla úroveň 2, která získala 41 % respondentů, poté úroveň 1 volilo 40 % a úroveň 3 zaškrtnulo 19 % dotazovaných.

5.3 Výsledky anket z obce Kámen

K vyplnění anketních lístků jsem v obci Kámen využila zdejší obchod, ve kterém, mi vyšli vstříc a dovolili mi zde zanechat několik dotazníků, které jsem si vyzvedla vyplněné po 14 dnech. V této obci jsem se setkala s větší neochotou vyplnit anketní lístek, a proto se mi jich z rozdaných 50 anketních lístků vrátilo pouhých 16 vyplněných. (n = 16)

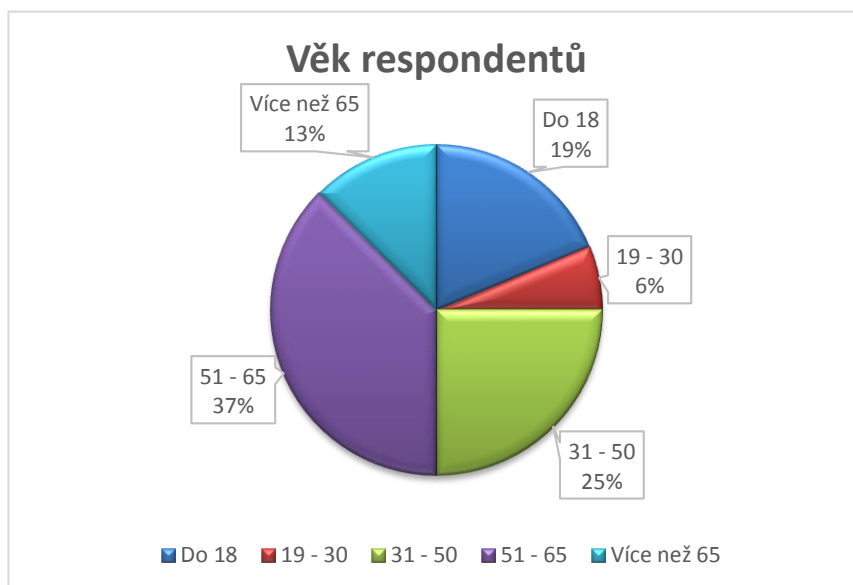
5.3.1 Graf pro otázku číslo 1: Jste muž nebo žena?

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je jasné, že anketu vyplnilo 56 % mužů a 44 % žen.

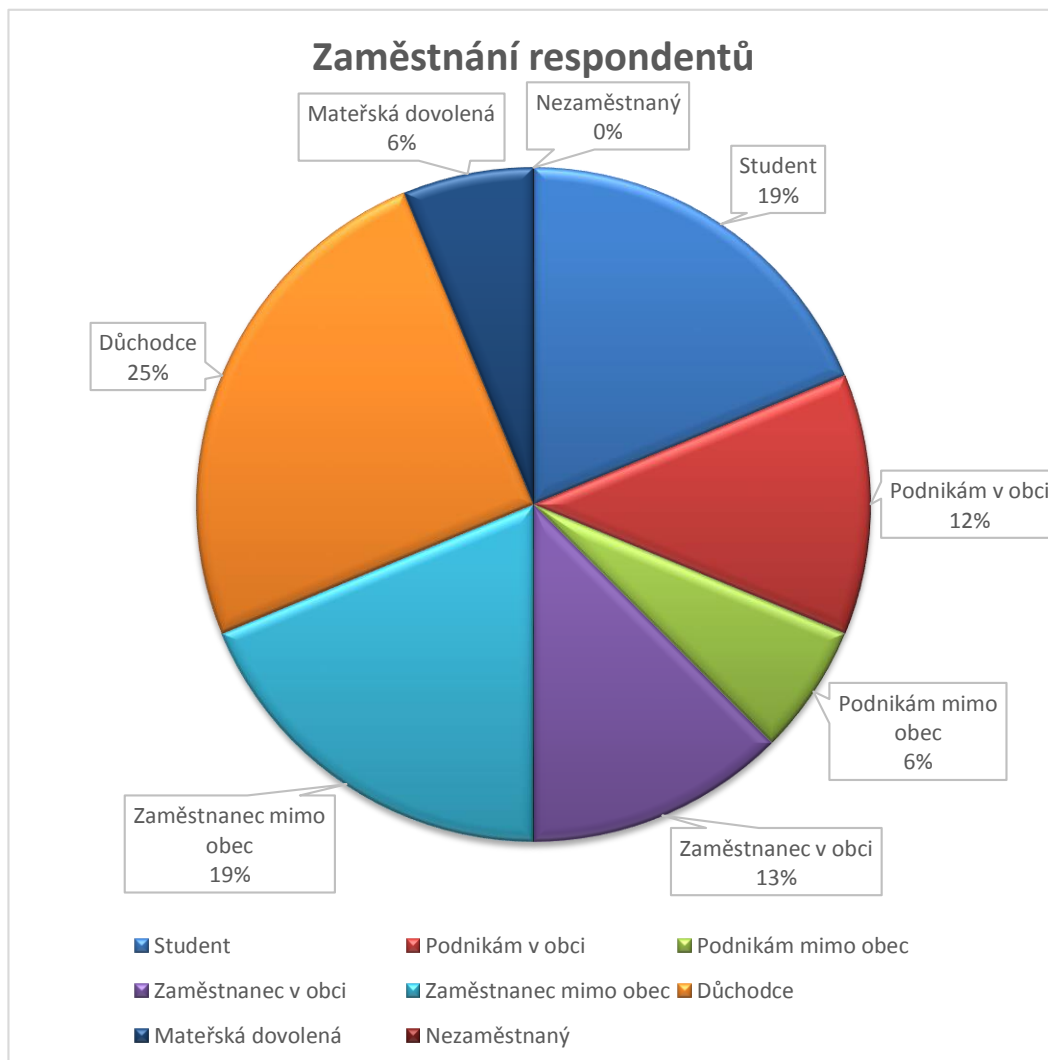
5.3.2 Graf pro otázku číslo 2: Jaký je váš věk?

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu lze vyčíst, že do věkové skupiny do 18 let se řadí 19 % respondentů, skupina 19 – 30 let je zastoupena 6 % z respondentů, skupina 31 – 50 let má 25 % z respondentů, skupina 51 – 65 dosáhla 37 % z respondentů a věková skupina nad 65 let má 13 %.

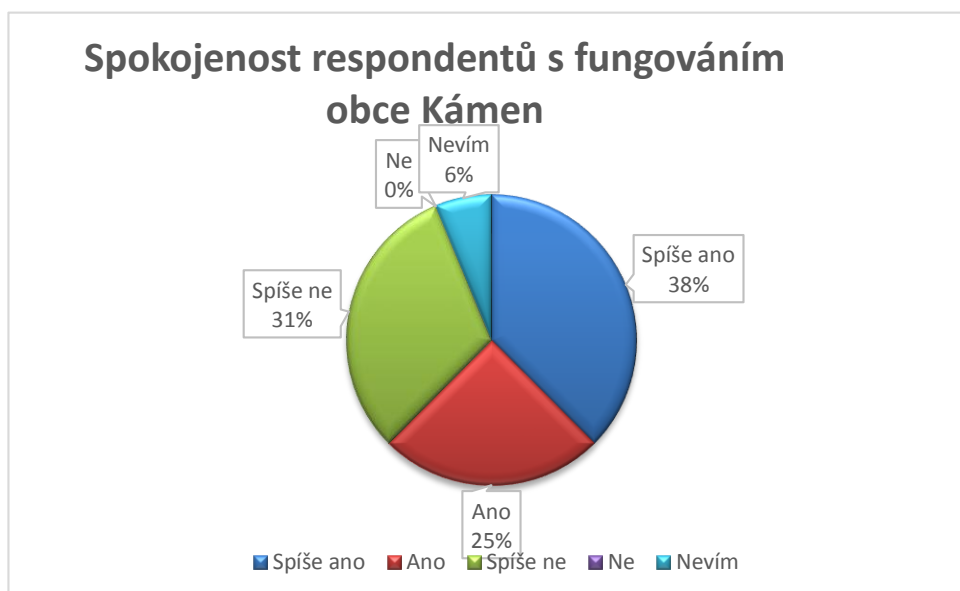
5.3.3 Graf pro otázku číslo 3: Jaké je vaše zaměstnání?

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf znázorňuje, že skupina student má 19 % z respondentů, skupina podnikám v obci je zastoupena 12 %, skupina podnikám mimo obec má 6 % respondentů, skupina zaměstnanec v obci je zastoupena 13 %, skupina zaměstnanec mimo obec má 19 %, skupina důchodce zaujímá 25 %, na mateřské dovolené je 6 % respondentů a nezaměstnaný není nikdo z respondentů.

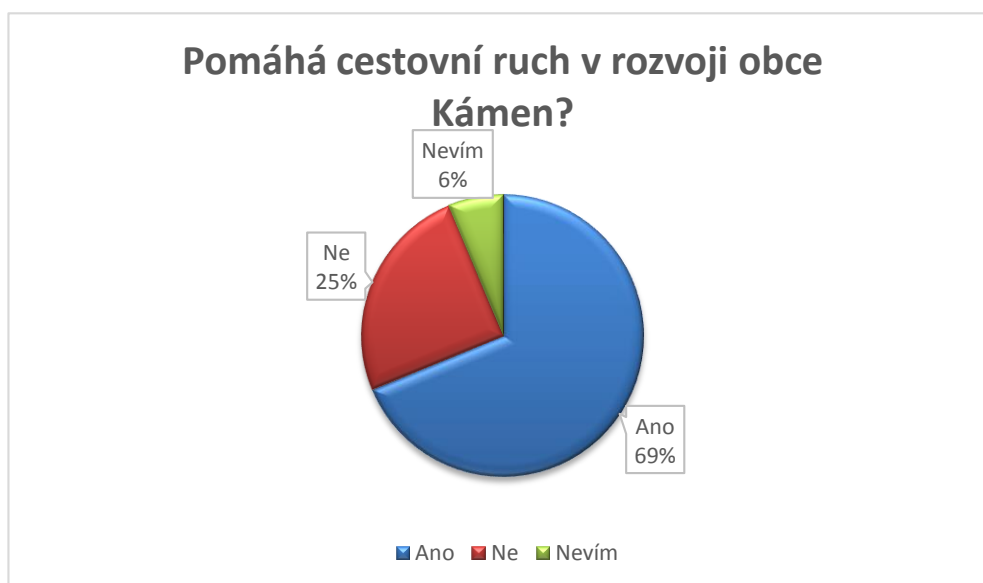
5.3.4 Graf pro otázku číslo 4: Jste spokojen/a s fungováním obce?

Zdroj: Vlastní zpracování

V obci Kámen skupinu spíše ano zaškrtilo 38 % respondentů, skupina ano je zastoupena 25 %, skupina spíše ne má 31 %, skupina nevím má 6 % respondentů a nikdo z respondentů nevnímá obec jako nefunkční.

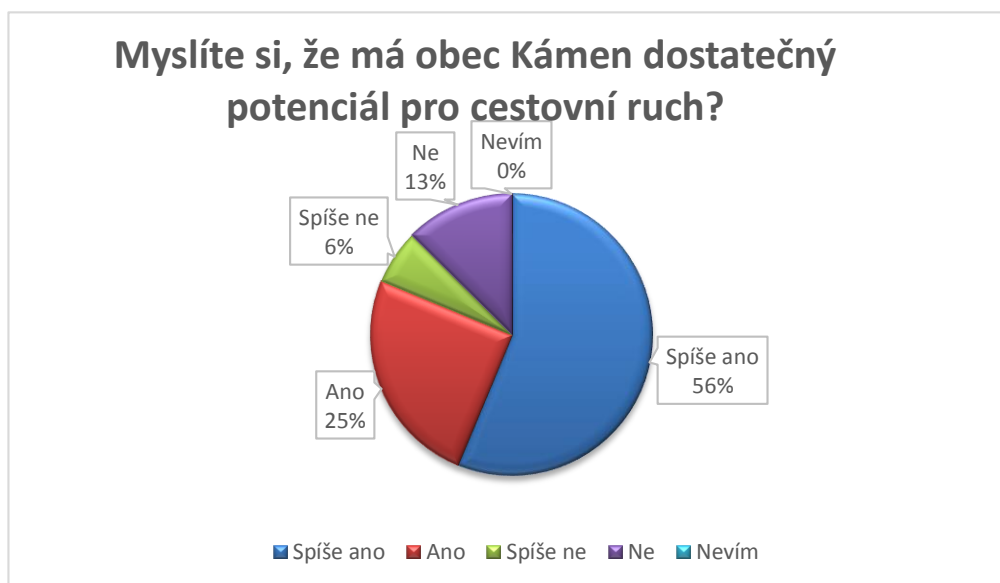
5.3.5 Graf pro otázku číslo 5: Myslíte si, že cestovní ruch pomohl/pomáhá v rozvoji Vaší obce?

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku, zdali cestovní ruch pomáhá obci v rozvoji, odpovědělo 69 % respondentů ano, 25 % ne a 6 % se přiklání k odpovědi nevím.

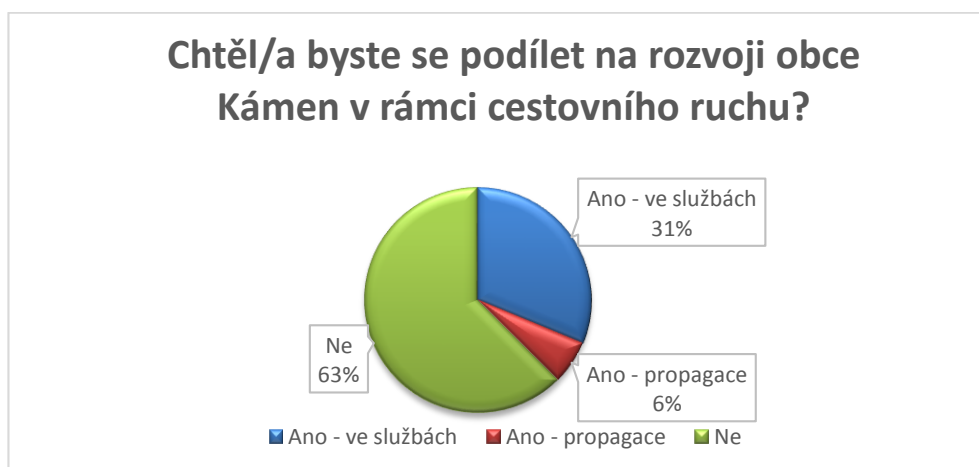
5.3.6 Graf pro otázku číslo 6: Myslíte si, že má obec dostatečný potenciál pro cestovní ruch?

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkem 56 % respondentů zaškrtno odpověď spíše ano, 25 % se přiklání k odpovědi ano, spíše ne zaškrtno 6 %, že je obec Kámen bez potenciálu pro cestovní ruch si myslí 13 % respondentů a nikdo nevedlo odpověď nevím.

5.3.7 Graf pro otázku číslo 7: Chtěl/a byste se podílet na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu?

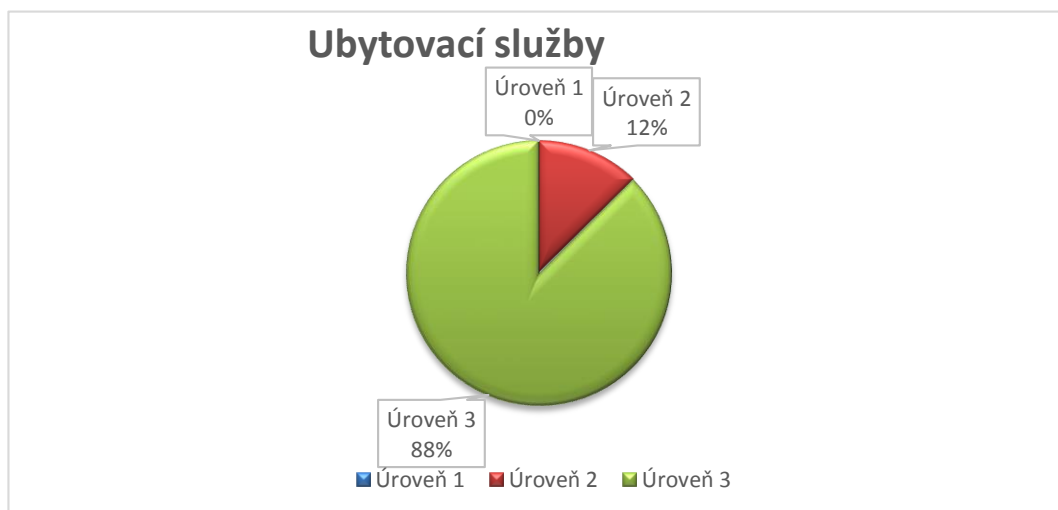

Zdroj: Vlastní zpracování

Odpovědi na otázku, zdali by se respondenti chtěli účastnit na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu, odpovědělo 63 % respondentů ne, 37 % ano a tato skupina se dále

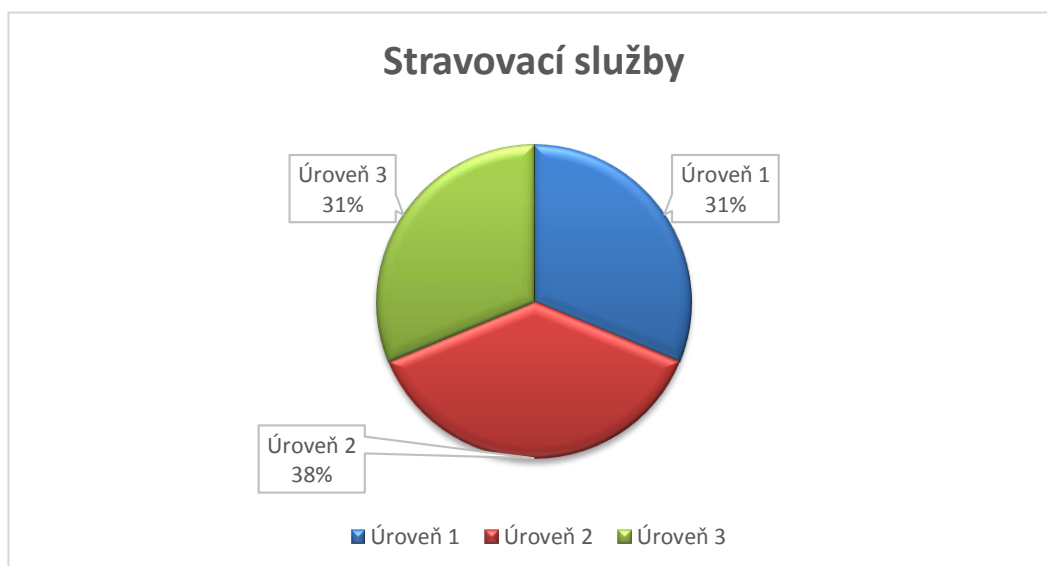
rozdělila podle specifikace služeb. Na stravovacích nebo ubytovacích službách by se chtělo uplatnit 31 % a 6 % by volilo účast v rámci propagace obce Kámen.

5.3.8 Grafy pro otázku číslo 8: Jaká je podle Vás úroveň potenciálu obce pro cestovní ruch?

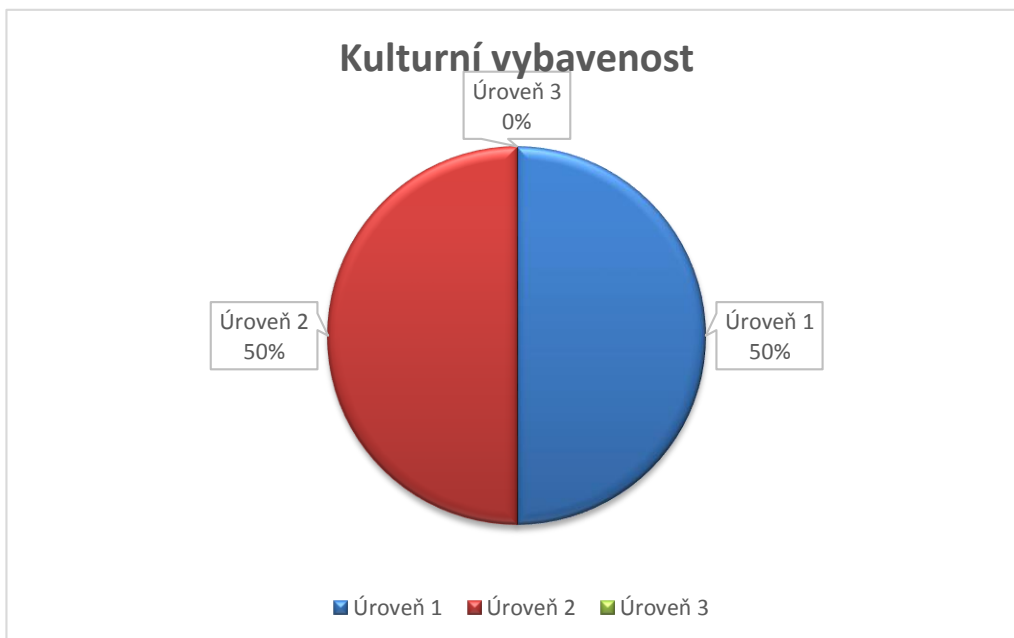
Zdroj: Vlastní zpracování

Ubytovací služby nikdo nehodnotil úrovní 1, úroveň 2 zvolilo 12 % respondentů a úroveň 3, nejhorší možnou úroveň, zaškrtnulo 88 % respondentů.

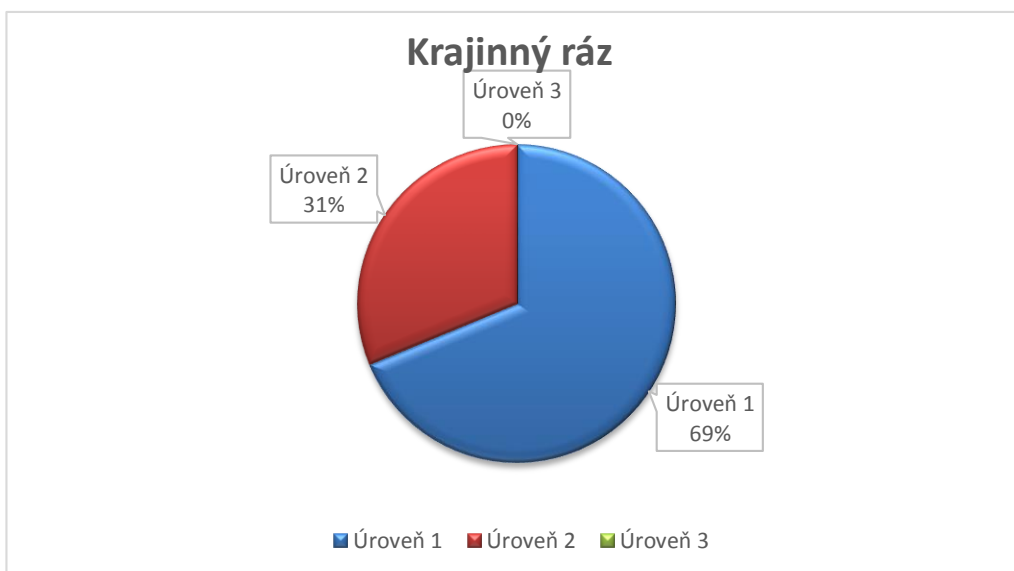
Zdroj: Vlastní zpracování

Stravovací služby hodnotilo kladně, tedy úrovní 1, 31 % respondentů, úroveň 2 zaškrtnulo 28 % a úroveň 3 je zastoupena 21 %.

Zdroj: Vlastní zpracování

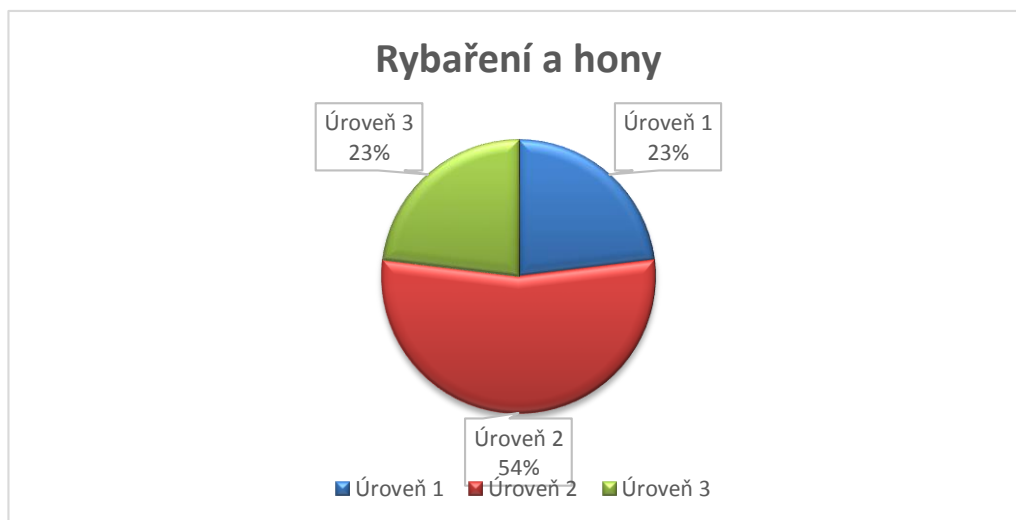
Kulturní vybavenost byla ohodnocena úrovní 1 celkem z 50 %, úroveň 2 získala také 50 %. Úroveň 3 nevolil nikdo

Zdroj: Vlastní zpracování

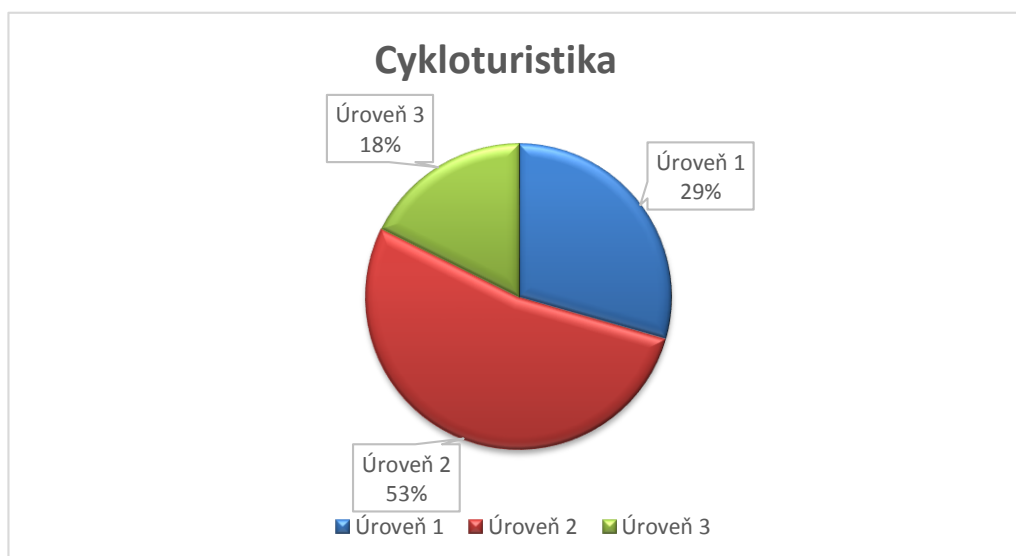
Krajinný ráz ohodnotilo úrovní 1 69 % respondentů, zbylých 31 se přiklonilo k úrovni 2. Úroveň 3 nezaškrtnul nikdo.

5.3.9 Grafy pro odpověď číslo 9: Pro který, z níže uvedených typů venkovského cestovního ruchu, se obec hodí nejvíce?

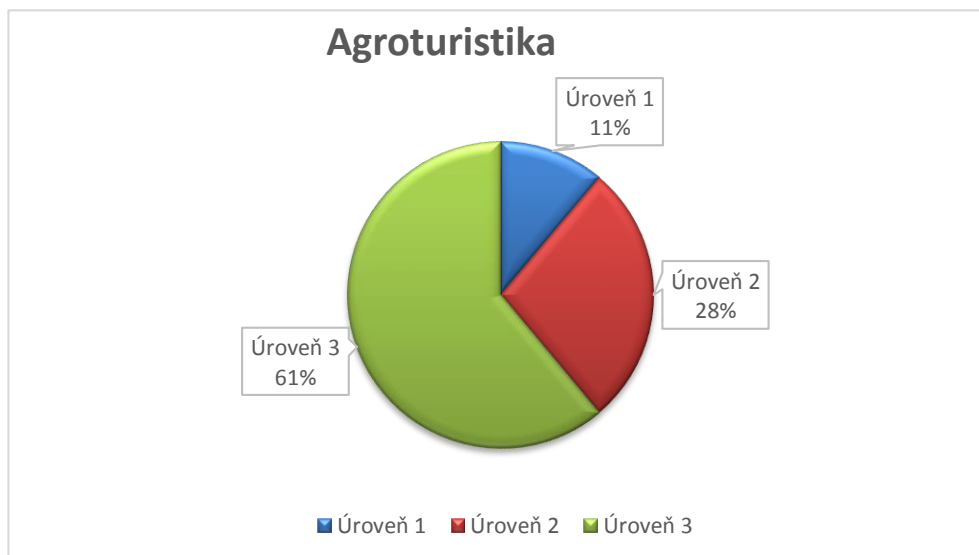
Zdroj: Vlastní zpracování

Rybaření a hony byly z největší části hodnoceny úrovní 2, dále pak úroveň 1 a úroveň 3 získaly každá 23 %.

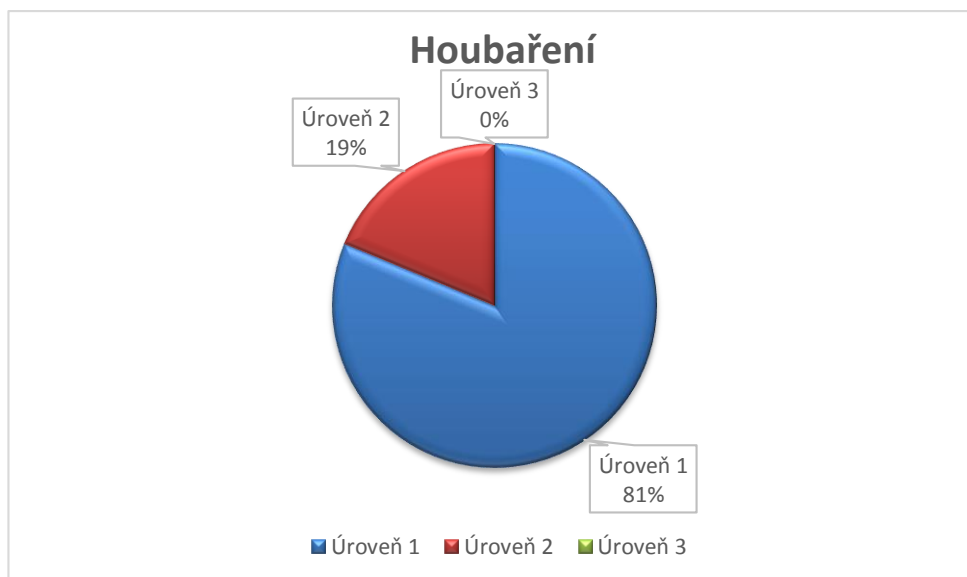
Zdroj: Vlastní zpracování

Úrovní 1 cykloturistiku hodnotilo celkem 29 %, úroveň 2 získala 53 % s tím, že respondenti konstatovali velké nebezpečí cyklistů způsobeného velkým provozem na místních komunikacích. Úroveň 3 získala 18 %.

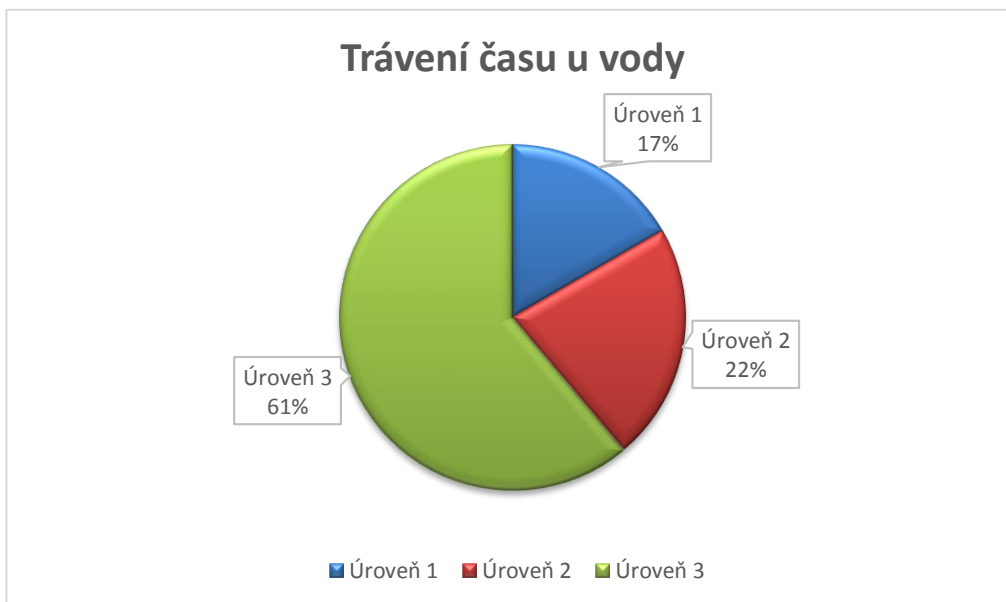
Zdroj: Vlastní zpracování

Názor na agroturistiku je z grafu patrný. Úroveň 3 zaškrtnulo 61 % respondentů, úroveň 2 pak 28 % a úroveň 1 získala nejméně, 11 %.

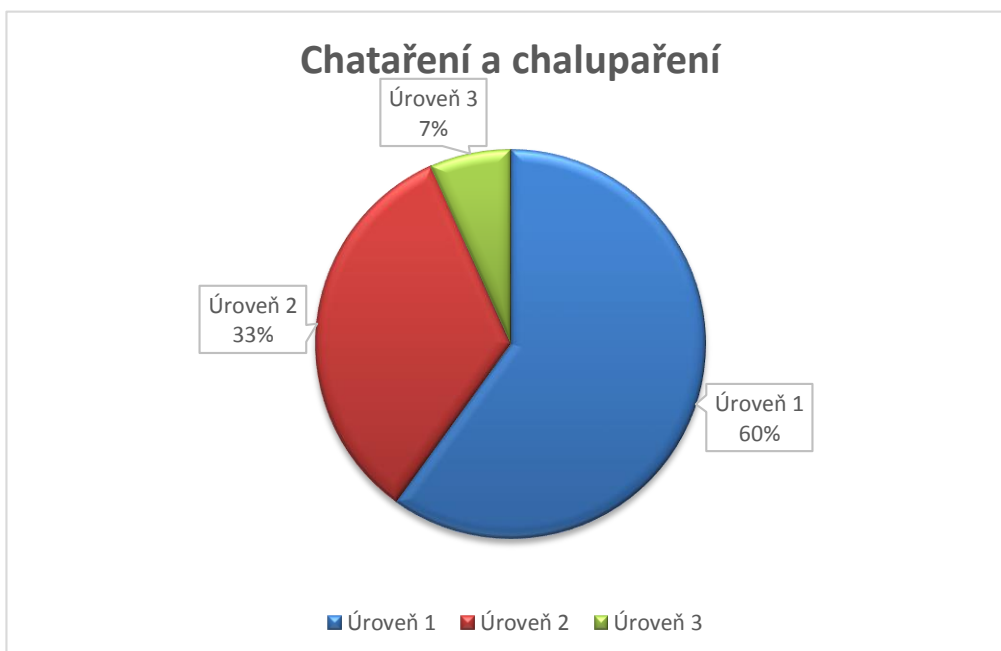
Zdroj: Vlastní zpracování

Houbaření respondenti hodnotili velice kladně. Úroveň 1 získala 81 %, úroveň 2 má 29 % a úroveň 3 nezvolil žádný z respondentů.

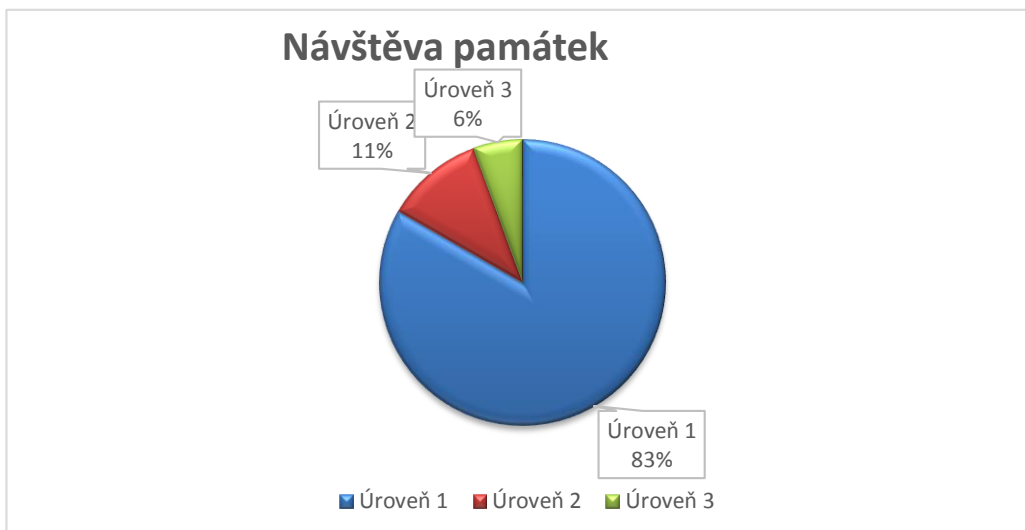
Zdroj: Vlastní zpracování

Trávení času u vody je podle respondentů bez potenciálu, což zvolilo 61 % z nich, úroveň 2 volilo 22 % a úroveň 1 zaškrtnulo 17 % respondentů.

Zdroj: Vlastní zpracování

Chataření a chalupaření má podle respondentů z 60 % výborný potenciál, úroveň 2 je zastoupena 33 % a úroveň 3 zvolilo 7 % z dotazovaných.

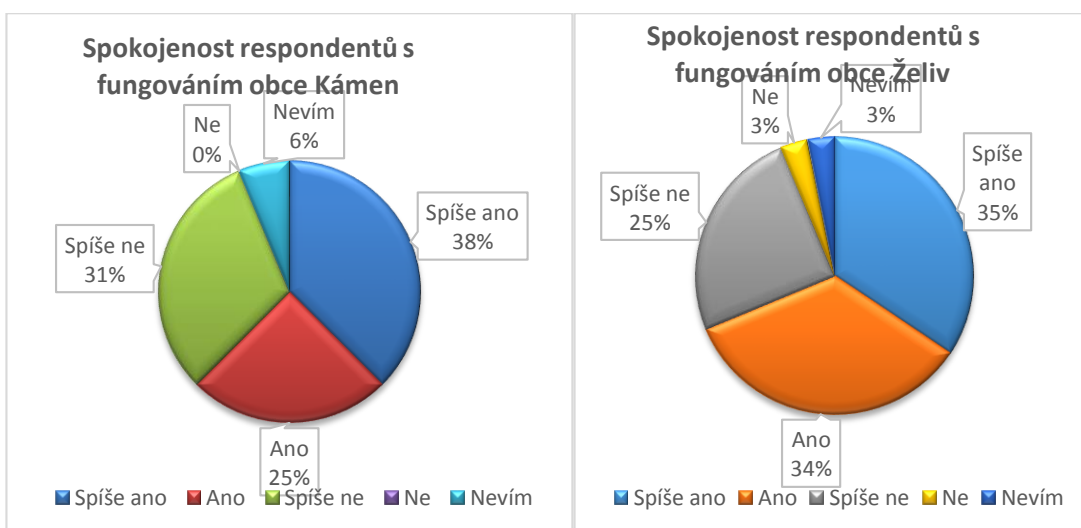
Zdroj: Vlastní zpracování

Návštěva památek získala 83 % kladných reakcí, tudíž je hodnocena jako vysoce potenciální. Úroveň 2 získala 11 % a úroveň 3 je zastoupena pouze 6 %.

5.4 Shrnutí a diskuse

V této části mojí bakalářské práce se na základě výsledků z terénního šetření zaměřím na potvrzení či vyvrácení mnou stanovených předpokladů.

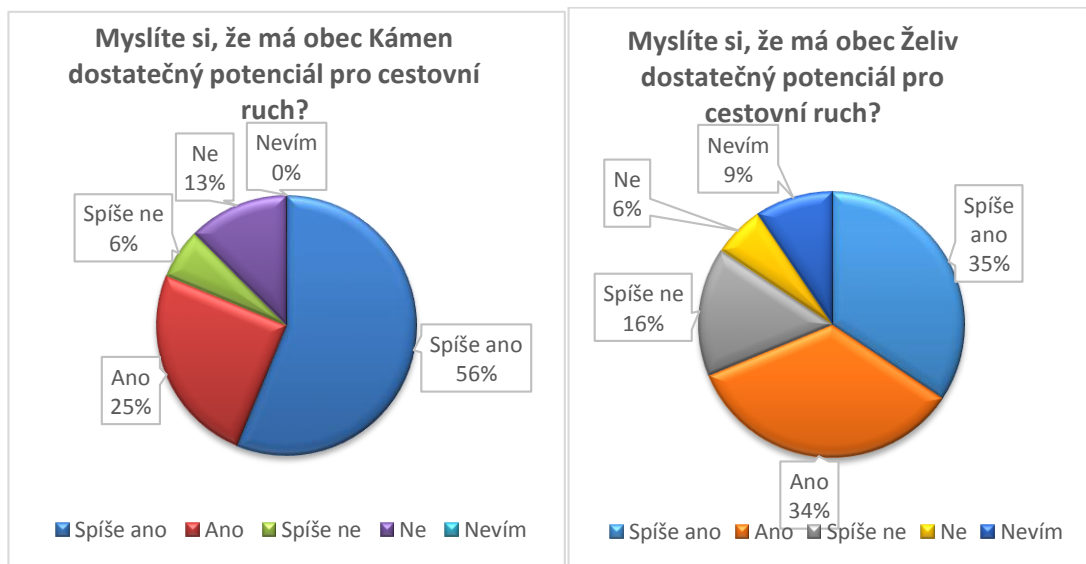
Vstupní předpoklad 1: Myslím si, že občané obcí jsou spokojení s fungováním obce.

Zdroj: Vlastní šetření

Tento předpoklad lze potvrdit. Z grafů lze vyčíst, že v Obci Želiv jsou občané s chodem obce spokojeni. Názory na chod obce Kámen se různí, největší procentuální hodnotu získala odpověď ano a spíše ano, tudíž je celkový pohled na obec Kámen z hlediska fungování nadpolovičně kladný.

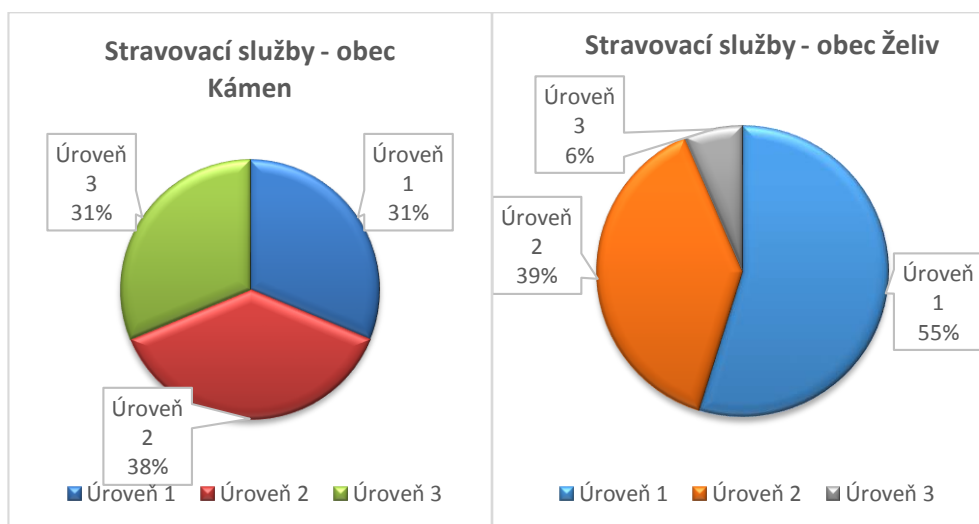
Vstupní předpoklad číslo 2: Podle mého názoru budou zvolené obce vnímány jako obce s velkým potenciálem pro cestovní ruch.

Zdroj: Vlastní šetření

Tento předpoklad je možné prohlásit za pravdivý. Jak u obce Kámen, tak u obce Želiv jsou občany daných obcí vnímány jako obce s velkým potenciálem pro cestovní ruch.

Vstupní předpoklad 3: Podle mého názoru budou občané obcí kladně vnímat stravovací služby.

Zdroj: Vlastní šetření

Stanovený předpoklad nelze bezvýhradně potvrdit, ačkoliv v obci Želiv občané hodnotili stravovací služby z 55 % kladně, v obci Kámen se názory velice lišily. Úroveň 1 volilo pouze 31 % dotazovaných.

Vstupní předpoklad číslo 4: Podle mého názoru budou obce vnímány jako vhodné pro cykloturistiku, návštěvu památek a chataření či chalupaření.

	Cykloturistika	Návštěva památek	Chataření a chalupaření
Obec Želiv - úroveň 1	91%	40%	81%
Obec Kámen - úroveň 1	29%	83%	60%

Zdroj: Vlastní šetření

Z informací v tabulce je možné konstatovat, že tento vstupní předpoklad byl potvrzen jen v případě těchto případech:

- obec Želiv – vhodná pro cykloturistiku a chataření a chalupaření,
- obec Kámen – vhodná pro návštěvu památek a chataření a chalupaření.

Výzkum v terénu potvrdil, že obě zvolené obce mají dostatečný potenciál pro cestovní ruch, který je v dnešní době celosvětově rozšířeným fenoménem (Francová, 2003). Díky tomu, že zvolené obce jsou situované v lokalitě kraje Vysočina, která disponuje velkým přírodním bohatstvím, jako například velkým počtem rybníků, vodních toků nebo historických památek, které jsou podle Heskové (2006) jednou z nutných podmínek pro atraktivitu místa pro účastníky cestovního ruchu. Jak doplňuje Orieska (2009), cestovní ruch slouží k uspokojování požadovaných potřeb účastníků cestovního ruchu, které lze uspokojovat buď pomocí volných statků, čímž se rozumí sluneční záření, vzduch, klid apod. nebo statky hmotnými a nehmotnými, tedy pomocí zboží a služeb. Tato činnost hraje velkou roli v ekonomickém trhu cestovního ruchu. Trh cestovního ruchu je chápán jako souhrn směnných vztahů mezi osobami, které služby cestovního ruchu kupují a lidmi, kteří tyto služby nabízejí (Orieška, 1999).

V obcích Želiv a Kámen se setkáváme hned s několika druhy cestovního ruchu. Dominantou obce Kámen je stejnojmenný hrad, který zde funguje jako primární atraktivita pro turisty nejen svým historickým odkazem, ale i výstavou dvoustopých vozidel umístěných přímo uvnitř hradu, což můžeme podle Francové (2003) zařadit do kulturně poznávacího cestovního ruchu, kde je kladen důraz na navštěvování památek, hudebních akcí, expozic apod. V obci Želiv je to obdobné, pouze je zde kulturním klenotem Želivský klášter, který je nejen architektonickou zajímavostí oblasti, ale poskytuje i ubytovací zařízení, a tím obec Želiv spadá i pod rekreační cestovní ruch, kde se jedná o pobyty s cílem obnovit duševní i fyzický stav účastníka (Francová, 2003).

Jak konstatuje Parmová, Dvořák a Frková (2013) pojem venkovský prostor se vysvětluje jako oblast, která disponuje nízkou hustotou osídlení a otevřeným prostorem s malými sídly a méně než deseti tisíci obyvateli. Využívání půdy právě v těchto oblastech je určeno pro zemědělství, lesnictví a ochranu přírody. Z vytvořených landuse obcí je vidět, že obě obce do venkovského prostoru patří, protože nejvíce zastoupenou kulturou jsou lesy, orná půda a trvale travní porosty. Majerová, Sýkora a Kostecký (2011) dodávají, že venkovský prostor se může vysvětlovat jako soubor katastrů venkovských obcí či souhrn jednotlivých ploch landuse.

Stravovací zařízení na území obcí se velice liší v úrovni poskytovaných služeb. Obec Želiv je v tomto ohledu ve výhodě díky větší velikosti území a přítomnosti ubytovacích zařízení. Při dotazování občanů v obci Kámen 88 % respondentů zvolilo nejhorší možnou úroveň stravovacích služeb. V obci Želiv dotazovaní zvolili nejlepší možnou úroveň stravovacích služeb z 55 %. Ovšem jak konstatuje Stříbrná (2005) ve stravování v rámci zeleného cestovního ruchu by poskytovatelé měli dbát na konzumaci potravin, které jsou spjaté se zemědělstvím a vesnicí. Jedná se o tradiční pokrmy jako například brambory vařené ve slupce, kulajdu, kyselo, apod.

Z analýzy vstupního předpokladu číslo 4 je jasné, že obec Želiv disponuje perfektním prostředím pro cykloturistiku a jak doplňuje Janotka (1999) cykloturistika se stává čím dál více atraktivnější a to vede k budování nových cyklostezek a cyklotras. Navíc cykloturistika často propojuje různé způsoby dopravy, kdy účastníci cykloturistiky často, v rámci cestovního ruchu, využívají vlaky. Chataření a chalupaření v obci Želiv ohodnotilo nejlepší možnou úroveň 88 % respondentů. Podle Stříbrné (1996) je chataření a chalupaření důležitou součástí venkovského turismu již od období druhé světové války, kdy se začaly nabízet pobyty v rámci chat a chalup umístěných na venkově nebo přímo v lese či na samotách. Na druhé straně obec Kámen díky stejnojmennému hradu získává každoročně pozornost stovky turistů. Návštěva památek je občany obce Kámen z 88 % hodnocena nejlepší možnou úrovní. Z osobního dotazování občanů je patrný určitý střet zájmů, protože někteří z nich si přejí vybudování obchvatu obce, který by podle nich pomohl rozvoji cestovního ruchu a jiní obchvat zásadně odmítají z důvodu odklonu dopravní aktivity a s tím i ztráty potenciální útraty projíždějících. Janotka (1999) doplňuje, že venkovský cestovní ruch se vyznačuje, mimo jiné, malou dopravní aktivitou, což obec Kámen, díky frekventované silnici, nesplňuje.

6 Závěr

Cílem mojí bakalářské práce bylo porovnání obcí Želiv a Kámen z hledisek využívání venkovského turismu. Komparace byla provedena na základě historické, socio-demografické a geografické deskripce a analýzy obou obcí včetně využití krajiny a popisu kraje Vysočina. V literární rešerši byly vysvětleny důležité pojmy a definice úzce související s venkovským cestovním ruchem. Zároveň jejím úkolem bylo poukázat na jeho velký potenciál.

Z provedených analýz vyplývá, že se obce nacházejí v kraji, který má výborný potenciál pro rozvoj rurálního turismu. Zachovaný krajinný ráz je jednou z velkých výhod kraje Vysočina. Jakýkoliv další rozvoj cestovního ruchu je potřeba nadále udržet v rámci šetrného cestovního ruchu.

Pro venkovský cestovní ruch jsou klíčové ubytovací a stravovací služby, jejichž úroveň se ve zvolených obcích velice liší. Obec Želiv je výborně vybavená, co se týče ubytovacích služeb, obec Kámen v tomto směru stagnuje, což je způsobeno sezónností cestovního ruchu dané lokality. Stravovací služby jsou nabízeny v obou obcích, ovšem v obci Želiv je stravovacích zařízení kvantitativně více, než v obci Kámen, což je vzhledem k různým plošným velikostem obcí akceptovatelné. I v tomto ohledu je u obce Kámen silně citelná sezónnost.

Pro další rozvoj obcí je nutné zmírnit vliv sezónnosti a rozšířit podnikatelské možnosti na území obcí, jako je například vylepšení úrovně stravovacích a ubytovacích zařízení, zřízení nových cyklostezek a snaha o zapojení obce do systému greenways, které jsou budované v rámci šetrného cestovního ruchu a mohou být výbornou cestou pro zatraktivnění obcí pro zahraniční turisty apod. Z osobního dotazování v obci Kámen je patrné, že by právě tato obec měla zesílit propagaci přírodních, kulturních a historických krás, kterými disponuje.

Výsledky práce budou poskytnuty obecním úřadům obcí Želiv a Kámen jako možný podklad pro rozhodování v asociaci na cestovní ruch.

7 Použitá literatura

Odborné zdroje

- BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007, 137 s. ISBN 978-80-86251-22-6.
- DVOŘÁČEK, Petr. *Putování po hradech a zámcích: Čechy, Morava, Slezsko*. Olomouc: Fontána, 2000, 248 s. ISBN 80-86179-48-6.
- FRANCOVÁ, Eva. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003, 119 s. ISBN 80-244-0719-1.
- HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- JANOTKA, Karel. *Venkovská turistika a agroturistika. Specifické segmenty cestovního ruchu*. 1. vyd. Pardubice: Střední odborná škola cestovního ruchu s.r.o., 1999.
- MAJEROVÁ, Věra, KOSTELECKÝ, Tomáš a SÝKORA, Luděk. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 221 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-4093-5.
- MEZERA, Alois. *Tvorba a ochrana krajiny*. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1979, 476 s.
- NĚMČANSKÝ, Milan. *Agroturistika*. Vyd. 1. Karviná: Slezská univerzita, Obchodně podnikatelská fakulta, 1996, 158 s. ISBN 80-85879-36-0.
- NĚMEC, Jan. *Památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2003, 221 s., [24] s. barev. obr. příl. Navštivte---. ISBN 80-7033-781-8.
- ORIEŠKA, Ján. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1999, 244 s. ISBN 80-85970-27-9.
- PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 221 s. ISBN 9788024737508.
- PARMOVÁ, Dagmar, DVOŘÁK, Vladimír a FRKOVÁ, Iveta. *Kapitoly z cestovního ruchu pro praxi*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2013, 177 s. ISBN 978-80-7394-406-3.
- DOBROVOLNÁ, Simona. *Obec Kámen na Pelhřimovsku – předpoklady cestovního ruchu*. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická v Jihlavě, katedra cestovního ruchu, Jihlava, 114 s.
- STRÍBRNÁ, Marie. *Ubytování ve vesnické turistice*. 2. vyd. V Praze: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1996, 46 s. Ekonomika (žlutá ř.). ISBN 80-7105-128-4.
- STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha: Profi Press, 2005, 65 s. ISBN 80-86726-14-2.
- ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, Dagmar. *Agroturistika*. Vyd. 1. V Českých Budějovicích: Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita, 2007, 92 s. ISBN 978-80-7394-009-6.
- VAŠKO, Martin. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2002, 95 s. ISBN 8024504456.
- VAVROUŠEK, Josef. *Životní prostředí a sebeřízení společnosti*. Vyd. 1. Praha: Institut řízení, 1990, 191 s. ISBN 8070140267.

- VOŠICKÝ, Zdeněk. *Vysočina shůry: to nej z projektu Toulky nad Vysočinou*. Vyd. 1. Světlá nad Sázavou: Videodesign a AEROvydavatelství, 2011, [350] s. ISBN 9788025495971.
- ZELENKA, Josef, KUŠOVÁ, Drahomíra, PÁSKOVÁ, Martina, TĚŠITEL, Jan. *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 327 s. ISBN 9788074352447.

Internetové zdroje

- [1] Databáze měst a obcí. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.regionservis.cz/databaze-mest-a-obci/obec/586-kamen>
- [2] Databáze měst s obcí. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.regionservis.cz/databaze-mest-a-obci/obec/622-zeliv>
- [3] Projekt Prázdniny na venkově. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.projekt-pnv.cz/doc/11/element/778/download>
- [4] Hrad Kámen. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://www.hradkamen.cz/o_hradu.html
- [5] Kraj Vysočina. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/vitejte-na-vysocine/d-4000086/p1=1205>
- [6] Mikroregion Strážišť. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://www.straziste.cz/?page_id=121
- [7] kraji Vysočina. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://prvk.kr-vysocina.cz/PDF/KARTY/B_03_127.pdf
- [8] Obec Kámen. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://www.obeckamen.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=5
- [9] Seznam ubytovacích zařízení. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/huz/obhuz.jsp?k=549215>
- [10] Želivský klášter. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://zeliv.eu/turisticky-portal/historie-klastera/>
- [11] [http://geoportál.cuzk.cz/\(S\(tvfkwcby5rkiqyieqoelz3\)\)/Default.aspx?lng=CZ&mode=TextMeta&text=wms.klienti&side=WMS.verejne&menu=311&head_tab=sekce-03-gp](http://geoportál.cuzk.cz/(S(tvfkwcby5rkiqyieqoelz3))/Default.aspx?lng=CZ&mode=TextMeta&text=wms.klienti&side=WMS.verejne&menu=311&head_tab=sekce-03-gp)

8 Přílohy

8.1 Anketní lístek

ANKETA

Dobrý den, jmenuji se Lenka Hanzalová a jsem studentkou Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Touto cestou bych Vás chtěla poprosit o vyplnění jednoduché ankety, která mi bude sloužit jako podklad pro bakalářskou práci s názvem Rurální (venkovský) turismus na Vysočině – příklad obcí Želiv a Kámen. Moc Vám děkuji za Vaši pomoc.

U otázek 1 - 7 zaškrtněte hodící se, u otázek 8 – 9 oznámujte každý řádek známkou 1 – 3 podle Vašeho názoru.

1. Jste muž nebo žena?
 Muž
 Žena
2. Jaký je váš věk?
 Do 18
 19 – 30
 31 – 50
 51 – 65
 Více než 65
3. Jaké je vaše zaměstnání?
 Student
 Podnikám v obci
 Podnikám mimo obec
 Zaměstnanec v obci
 Zaměstnanec mimo obec
 Důchodce
 Mateřská dovolená
 Nezaměstnaný
4. Jste spokojen/a s fungováním obce?
 Spíše ano
 Ano
 Spíše ne
 Ne
 Nevím
5. Myslíte si, že cestovní ruch pomohl/pomáhá v rozvoji Vaší obce?
 Ano
 Ne
 Nevím
6. Myslíte si, že má obec dostatečný potenciál pro cestovní ruch?
 Spíše ano
 Ano
 Spíše ne
 Ne
 nevím
7. Chtěl/a byste se podílet na rozvoji obce v rámci cestovního ruchu?
 Ano (Uvedte jakým způsobem:)
 Ne

8. Jaká je podle Vás úroveň potenciálu obce pro cestovní ruch?
- Označte jako ve škole 1 nejlepší úroveň, 2 střední úroveň, 3 špatná úroveň

Ubytovací služby	
Stravovací služby	
Krajinný ráz	
Kulturní vybavenost obce (např.: památky, prostory pro pořádání kulturních akcí apod.)	
Něco jiného (pokud ano, doplňte co)	

9. Pro který, z níže uvedených typů venkovského cestovního ruchu, se obec hodí nejvíce?
- Označte, jako ve škole 1 nejvíce se hodí, 2 středně se hodí, 3 nehodí se

Rybaření a hony	
Cykloturistika	
Agroturistika (rekreace na farmách)	
Houbaření	
Trávení volného času u vody	
Chataření a chalupaření	
Návštěva památek	
Něco jiného (pokud ano, doplňte co)	

Zdroj: Vlastní zpracování

8.2 Fotodokumentace

Obr. č. 2: Želivský klášter

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 3: Kostel Narození Panny Marie

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 4: Obchod v obci Želiv

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 5: Pohled od kostela Narození Panny Marie na sochu sv. Cyrila a sochu sv. Metoděje

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č 6: Restaurace na Želivce

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 7: Pohled na hrad Kámen směrem od silnice

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 8: Zajímavost obce Kámen „lípa v lípě“

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 9: Pohled na obec Kámen a letiště

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č 10: Restaurace v Podhradí

Zdroj: Vlastní šetření

Obr. č. 11: Autobazar v obci Kámen

Zdroj: Vlastní šetření